KA NUPEPA
HAWAII HOLOMUA.

Heopukaia i kela a me keia Poaono.

UKU PEPA: ELUA DALA ($2.00) no ka Makahiki ma ke Kuike. He HOOKAHI DALA ($1.00) no Ezono Maama ma ka Hookaa Mua. A no ke Kope Hookahi 10 keneta.

UKU LUNA LAWE PEPA: E like me ke aelike pu ana a ka Luna a me ka Luna Hoohana Nui o ka pepa.

KEENA HANA: Ma ka hale pohaku i noho mua iho nei ka nupepa *Ke Haweii Paeaina*. Huina o na alanui Nuuanu a me Moiwahine.

Hawaii Holomua.

"UA MAU KE EA O KA AINA I KA PONO"

KA NUPEPA
HAWAII HOLOMUA.

UKU HOOLAHA.—No na Olelo Hoolaha, 10 laina kakauliua wa ke kanaka keia, no ka puka wae ana he Hookahi Dala, puka elua ana he 50 keneta; a no ka malama he Elua Dala. No na Olelo Hoolaha nunui e ae, e like me ka aelike ana.

UKU KANIKAU A ME NA MELE INOA.—He 4 keneta no laina a me keia laina, oia hoi he Hookahi Dala no 25 laina, a Elua Dala no 50 laina, a pela aku.

E hoouna mai i na Mea Hou, da Kumumanao, Olelo Hoolaha, na Kanikau a me na Mele Inoa i ka Lunahoohana Nui o ka Pepa. na kauiha nupepa a me na hookaa dala ana, e hoouna pololei mai i ke Kakauolelo.

☞ Aole e palia kekahi Olelo Hoolaha, kanikau a Mele Inoa paha ke ola e hookaa mua ia ke uku. Aole no hoi e hoounaia kekahi nupepa ma ka owili pakahi ana wale no a hookaafa mai ke uku mamua.

BUKE II. HELU 12. HONOLULU, POAONO, MARAKI 19, 1892. NA HELU A PA 47.

HE MOOLELO

—NO KA NAITA:—

LEONE DE BIMA.

—:O:—

NOREMANDI.

MOKUNA IV.

HUIA HOI ME KA HAAHEO—KOMO I KE ANA-PUNI A LIMALOA—KA NOHO ANA I KA HALE MAKAMAKA OLE—E KA LANAKILA! MAHEA OE?

"E kuu hoaloha, mai awiwi loa kou manao ana pela. Mai olelo mai oe pela. Mai manao oe, e ae aku ana au i kau mea e olelo mai nei, aka, e haawi aku no nae au i ka'u mau hoomaikai ana no ia mea. Ua ike no au, ua aloha mai oe ia'u; a pela no hoi au ia oe, oiai ua ike maoli no au i kou kupaa ana mamuli o'u. E hai aku au ia oe, e kuu Gaberiela aloha, ina he mea hiki ia'u ke hoopakele i kou ola, e hana no au ia hana nou, me ka hookaulua ole, oiai no'u maoli nei no keia pilikia i manaoia ai. Aka, malia e hiki mai ana no ka manawa e hooko aku ai au i ka'u mea i hoike aku la ia oe. E nonoi aku ana au i keia poe kanaka e hoopakele ia oe, a nau auanei e lawe aku i ka lono e pili ana nou ma kuu aina hanau. E lilo ana no ka make i mea ole ia'u, ina au e ike ana ua loaa ka mea nana e lawe aku i ka'u mau huaolelo hope loa i kuu luaui makuahine palupalu."

"Auwe!" wahi a Gaberiela i pane ae ai me ka hiolo makawalu ana iho o na waimaka ma kona mau papalina, me ka olelo ana mai no hoi: "He keu auanei ia a ka huakai i piha i ke kaumaha a me ka walohia, e aho paha ka make. Pehea la e hiki ai ia'u ke halawai me kou makuahine—pehea la e hiki ai ia'u ke halawai aku me na kanaka o Noremandi—me ko'u hoike ana aku imua o lakou, ua haalele iho au ia oe e make hookahi?"

Mamua hoi o ka hiki ana ia Leone ke pane aku imua o Gaberiela, ua hemo koke mai la ke pani hao, a komo mai la ke Alii powa iloko, oiai hoi e ukali ana mahope ona he umikumamalua o kona poe kanaka helehelena ahiu. A ia wa o Leone i haupu ae ai ua kokoke mai paha ko laua wa e laweia aku ai no kahi e alanaia ae ai ko laua mau ola. He mau sekona ia no ke kupilikii a me ka hakoko ana, a ua kupono hoi ka ninau ana ae, "E ka Lanakila! Mahea oe?"

MOKUNA V.

KA HAKOKO KAMAHAO LUA OLE.

I ua alii powa nei i komo mai ai, ua ku ae la ka naita opio iluna, a kaulona pono aku la kona mau onohi maka maluna o ke alii powa, a pela no hoi ua alii powa la i nana mai ai ia Leone. A hala he manawa kaulua iki o ko laua nana ana i kekahi a me kekahi, lilo mua ae la ke kalele olelo ana ma ka aoao o Miramolina; ke alii powa o na mauna.

"E Leone de Bima, malia paha ua komohia no iloko ou ka haohao no keia hana i hoea mai malxna ou. Ke ole aq e kuhihewa, ua nui na manawa au i ninau ai ia oe iho me ia ninau."

Aka, aole i pane koke aku o Leone, oiai ua lilo kona noonoo a pau ma ka hakilo ana i na hiohiona o ke kanaka kamahao e ku mai ana imua ona. Ia e hakilo pono ana i na helehelena o ua alii powa la, ua haawi iho la oia i na koho ana iloko ona, aia no he mau haawina maikai iloko o ua alii powa la. Hoike mai la nae kona helehelena i ke oolea a me ke kuoo, aka, mamuli o ka mohala moiaelae maikai o kona lae i hoomaopopo mai, aia he haawina o ka naauao iloko ona. He kulana kilakila kona, a o kona mau ano a pau, e hoike mai ana ia i ke koa a me ka wiwo ole. He kanaka loli ole o kona noonoo, me he mea la ma kana mea e hooholo ai, aohe mana malalo iho o ka malamalama o ka la i hiki ke hooloii ae.

I ka pau ana o ka Leone nana ana i ua alii powa nei, ua ninau aku la oia iaia:

"O oe anei e Miramolina, ke alii o na powa o na poe mauna o Morena?"

"Ae—owau no ia," wahi a ua kanaka nei i pane mai ai.

Alaila, me ke ahi o ka hopo ole a me ka wiwo ole e lalapa ana iloko o ko Leone umauma, pane hou aku la oia imua o ua alii powa nei:

"Makemake au e ike i ke kumu o kou hana ana mai i keia hana maluna o'u."

"Ua ike mua no au e koi mai ana oe ia mea ma o'u nei, a noloila aa makaukau loa au e hai aku ia oe. O makou o na kanaka o na pae mauna nei o Moreno nei, he aelike laahia ka makou i hana ai—he aelike hoi i hanaia no ko makou pomaikai iho. Ua paa makou malalo o keia hoohiki naue ole, e haawi no makou i ka hoopai ana maluna o kela a me keia mea i lawehala i ke koko o kekahi o ko makou mau hoa. Ma ka wa a kekahi kanaka e komo mai ai iloko o ko makou poai nei, a noho hoi oia malalo o ka'u hoomalu ana, ua ike no ia, ma kona wa e haule ai iloko o ka make, aole auanei e ole ana ka loaa ana o kekahi mea mawaena o makou nei e kau aku i na hoopai ana o ka make maluna o ua kanaka la. A me he mea la, ke hoomaopopo mai la oe i ka'u mea e kamailio aku nei ia oe?"

Aohe a'u mea e hoole ai," i pane aku ai o Leone, "aole no hoi au e huna iho ana, ma ka hai ana aku ia oe, ua make he elua kanaka o oukou ia'u."

"Aole pela," wani a Gaberiela i pane aku ai, "hookahi o ua mau kanaka la, na'u i pepehi."

"He oiaio ia, aka, ua make keia mau kanaka a i elua mamuli o ka'u mau kauoha." wahi a Leone i pane aku ai, me ka hoomau ana no o kana kamailio ana imua o ke alii powa, "Owau ka mea e ahewa ia no ka make ana o keia mau kanaka, aole hoi au e ae e kuapo ia na ola o na kanaka he umikumamawalu no ka hoopakele ana ae i ko'u ola nei. Aka, ua hana au i kela hana mamuli o ko'u haawi ana i na kokua ana e pakele ai kekahi wahine nawaliwali."

"O ua mau kanaka la na laua i hoao e hopu pio i kela lede opio, he oiaio ua kaa aku ka laua mau lawelawe ana mawaho o na rula kupono o ka laua hana i haawi ia aku ai; aka nae aole ia he mea e mananalo ai ka hewa au i hana ai. Eia no hoi kekahi, ina i ike pono kela mau kanaka i ke kulana o ka lede a laua i alualu aku ai, aole no laua e hana aku ia hana, eia nae aole ia o ka mea nui. E hoomaopopo oe, o kela mau kanaka i make aku la, o laua kekahi o ko makou mau kanaka makaukau loa a i hilinai nui ia hoi e a'u, a mamuli o ko laua make ana ua hoohakahakaia ko laua mau wahi, a ua poino hoi au, hookahi wale no uku kupono e hookaa ia mai ai keia poino i kau mai maluna o'u, mamuli o kou hana ana i keia hana, oia kou ola," i pane mai ai ua Alii powa nei.

Aole i pau.

KE ALAHELE POHIHIHI

—:I:—

Ka Welau Hema

MOKUNA XIII.

KE KOENO PUUWAI UAHOA—POHO KA MANAOLANA—HEKAU MAI LA KA MAKE.

"O ke ola loihi, ka noho ana iluna o ka waiwai a me ka hanohano a me ka noho ana iloko o ke aloha mawaena o ke kane a me ka wahine i hoohui pono ia ma ka berita maemae o ka mare," wahi a'u i pane aku ai.

I kela wa pane hou mai la oia me ka piha pihoihoi o kona leo:

"Auwe! E na eheu malumalu o ka pouli! Heaha ia au i kamailio mai la? Ea, heaha ke ano o kau mea i olelo mai la?"

He mea kupanaha, iloko o ka maopopo pono loa o ka'u mau mea i kamailio aku ai imua o ua Koena la, aole naa e hiki i kona noonoo ke mohala ae. a no kana ninau hoi ia'u ua pane aku la no au:

Ma ko'u hoomaopopo aole no paha kaua e hiki ana ke hoomaopopo i kekahi a me kekahi. O ka mamina ana i nei mea he ola, o ia ke pookela o na haawina i komo iloko o ka houpo o ke kanaka noonoo. O ko makou ano ia, a me he mea la o ke ano no ia o na kanaka noonoo hoopono a pau, koe wale no na kanaka i hoopouli ia ko lakou mau noonoo e ia mea he hupo. E haawi ana makou i na mea a pau i mea e koe ai ke ola ia makou. O ke ola loihi oia ka pomaikai kiekie hookahi i makemake nui ia ma na wahi a pau, aole hoi e loaa ia oe kekahi mea i makemake wale aku i nei mea he make. O ka waiwai, he mea ia i anoi nui ia e na kanaka, no ka mea, o ka ilihune oia ka poino nui e kau ana maluna o nei mea he ola ana; a o ke aloha mawaena o ke kane a me ka wahine oia ka hauoli a me ka oluolu o ka noho ana."

Ia'u i hooki ae ai i ka'u kamailio ana, i kela wa i puoho ae ai ua Koena nei a me ka leo pihoihoi launa ole; pane mai la oia:

"O! E ke ana o ke anoano eehia! E ka pouli hoana nau loa! E ka lua hohonu o na eheu o ka po! Ea, heaha keia—ae, heaha keia hoomainoino ana i kou nani a i kou maikai ana? E Atamoa, ua pupule ia anei oe? Me he mea la, ua pupule io ia no oe. Ua lilo ka hauoli kiekie i mea e houlala ia ai kou noonoo, a ua kohu hehena maoli oe Ua lilo ko makou malamalama he pouli ia oe, a o ko makou pouli hoi he malamalama ia nou. Aka, manao nae au, aole no paha oe i ulupuni loa ia e ka pupule a me ka hehena. Ea, o ke ola loihi au i olelo mai nei he mea maopopo loa, aohe kanaka i olalau ole ia kona noonoo i makemake i nei mea he ola loihi; a no ka waiwai hoi, he mea kupanaha ka iini ana o kekahi mea e loaa ia haawina iaia, ka mea e alakai aku ana iaia iloko o na alanui hele o ka hao wale a me ka pakaha wale ana hoi E Atamoa! ua pupule ia oe i keia la. He oiaio ua aloha au ia oe, eia nae aole hiki iki ia'u ke hoomaopopo i kou manao E hai mai oe ia'u, heaha la ka mea au i manao ai he mau mea inoino ia a kupono ole hoi ke hoohihi ole ia aku e ka manao o ke kanaka noonoo hoopono?"

Ua hoopuka mai ia ua Koeno nei i keia mau huaolelo me ke kuio aka, aole no nae e hiki ia'u ke hoomaopopo aku i kana mau olelo a pane aku la au:

"O ka ilihune, ka ma'i a me ka make. he mau mea ino no lakou i makau loa ia e na kanaka, aka, o ke pookela o na ino a pau. oia ke aloha i panai ole ia."

Hoomau aku la no maua i ke kamailio ana me ka hiki ole i kela a me keia o maua ke hoomaopopo i na olelo pakahi a maua i hoike ai, oia hoi, aole e hiki ia'u ke hoohuli mai i ke Koeno ma ko'u aoao, a pela no hoi ua Koeno la i hiki ole ai ke hoohuli aku ia'u ma kona aoao, aka no'u iho, ua maopopo loa he pio au aia iloko o kona lima a iloko hoi o kona mana.

Pela maua i kamailio ai a hiki i kona hoike ana mai imua o'u no kekahi poe kanaka ana i ike ai ma kahi o ka *Amia*, he ahi okoa aku no keia no kekahi aina okoa aku. Mamuli o na mea a ua Koeno nei i hai mai ai ia'u no ua poe kanaka la—no ko lakou makau ia mea he make, ko lakou makemake i ka waiwai a me ka nohona hanohano, a me ia mea he aloha mawaena o ke kane a me ka wahine, ko lakou hoowahawaha i ka pouli a makemake hoi i ka malamalama, a ua olelo mai la ua Koeno nei, ua like loa au me keia poe kanaka, a pela io no ka'u i hoomaopopo iho ai. Ike iho la au, he nui loa ka na kanaka o ke ano e like me ko'u a me ko Alama i hoea mai i keia hapa o ka honua, ma ke ano hea la ia poe i hoea mai ai ilaila, ma ke ano anei e like me ko'u i hoea mai ai i keia wahi a'u e noho nei, he mea ia na'u i hoomaopopo ole.

Hoike mai la no hoi oia ia'u he hewa nui loa ka houluulu ana ia mea he aloha mawaena o ke kane a me ka wahine, koe wale no ko ke kane a o ko ka wahine hana ana i na mea a pau e loaa ai ka lei o ka lanakila i kekahi o laua, oia hoi ka mea au e weliweli loa nei. O ka mare ana, wahi ana i hoomau mai ai i ke kamailio, aole ia he mea i hana ia mawaena o makou, he oiaio nae, ua hana no kekahi poe ia hana, ma ke ano he karaima ia mawaena o makou, a e loaa ia mau mea ka hoopai ia ana, a o na hoopai la oia ka nohona hauoli, ka nohona ha nohano, ka nohona iluna o ka waiwai, a oia mau mea a pau, oia ka hoopai o na mea i mare ia mawaena o makou.

He oiaio, o keia mau olelo a pau a ua Koeno nei i kamailio mai ai ai ia'u, ua hiki ole maoli no ke hoomaopopo iho, a pela pu no paha me ka mea e heluhelu ana i keia moolelo.

No keia mea, ua kunana iho la au me ka manaolana poho, ke ike aku la au i ka uhi mai o ka pouli mamua o'u. A hala he mau sekona o ko'u kunana ana, ua hai aku la au i ko'u manao imua o ua Koeno la, ma ke ano he mea pohihihi loa kana i kamailio mai ai ia'u.

Hoomaka hou mai la oia e kamailio mai ia'u no ka mea e pili ana iaia iho. A penei oia i hoike mai ai i kona moolelo:

KA AHA HULAHULA AUPUNI MUA LOA O KE AU O KA MOIWAHINE LILIUOKALANI.

Ma ke ahiahi Poaha nei, ua malama ia ka Aha *H*ulahula Aupuni mua loa o ke Au o ka Moiwahine Liliuokalani maloko o Iolani Halealii. Ua nui na poe maka hanohano i akoakoa ae ma keia Aha Hulahula.

O kekahi keia o na Aha Hulahula Aupuni i mahalo nui ia no ka maikai a me ka holo pono o na mea a pau me ke kuia ole, mai ka hoomaka ana a hoea i ka hopena. Ua hoonani maiau ia o loko o ka rumi i malamaia ai ke anaina hula hula, oia hoi ka rumi Kalaunu.

KA LA KULAIA O KAMEHAMEHA III MA PUULOA.

Ua malama ia na heihei moku, waapa, a me waa maoli ma ke kai o Honouliuli, e kapaia nei i keia wa o Puuloa, ma ka Poaha nei, Maraki 17. Ua oleloia he 2000 ka nui o na kanaka i akoakoa aku ma kahi i malama ia ai na lealea o ka la.

1. O ka mahele heihei mua i malamaia oia ka heihei moku, a o na moku na laua i wehe i na hana oia ka Healani e noho Kapena ia ana e Mr. F. M. Haki, a me Hawaii e noho Kapena ia ana e Hon. L. A. Kakina. Ma ka hora 10 ponoi o ke kakahiaka i holo ai keia mau moku no ke aumeume ana i ka mea o laua e lilo ai ka lanakila. Ua lilo ka eo ia Hawaii.

2. Edita L. kue ia Kaohilani, lilo ka eo ia Edita L. he mau wahi sekona wale no nae kona oi aku mamua o kona hoa paio.

3. He eha moku. Linnie B., Unknown, Paauau, a me Puuloa. Lilo ka eo ia Unknown. O ka pau no ia o na heihei moku, a hoomaka na heihei waapa, o ka hora 1 ia o ka auina la.

Heihei 1. Mawaena o Alice M., me Kaiulani. Lilo ka eo ia Alice M.

Heihei 2. Waapa eono hoe. He ekolu waapa ma keia heihei ana, Kapiolani, he poe "kamalii uwapo" ka poe nana i hoe, Kanoelani o ka Hui Waapa Kaiulani, a me Kapalakiko o ka mokukaua Kapalakiko. Lilo ka eo ia Kapiolani.

Heihei 3. He ekolu waapa, Alice M., Alf. Rogers a me Kaiulani. Lilo ka eo ia Alf. Rogers.

O ka mahele heihei hope loa oia ka heihei waa. He ekolu waa i komo ma keia heihei ana. Aikala Puakalehua, Kauaheahe. Lilo ka eo ia Aikala.

AOLE MAI KA AHA KIEKIE MAI.

Ma na lono i lawe ia mai ia makou nei no ka mea e pili ana i kela pake i hopu ia ai e Mr. Kamana o ka oihana makai o Honolulu nei i kahi wa i hala ae nei, aole ia mamuli o kekahi palapala hopu mai ka Aha Kiekie mai, aka, mai ka oihana makai ae no ia. A ua like ko makou manao me ko ka makamaka *Ka Leo* o ka Poalima aku nei, e haawi ana i na mahalo ana i keia kauwa lawelawe o ke Aupuni no kona hooko pono i ka hana i waiho ia aku ma kona lima.

HE AIHUE MALOKO O NA ILINA KUPAPAU.

Ua hoike ia mai ia makou ka lohe, ma ka Poalima o kela pule i hala aku nei, ua pii makaikai aku la o Keoni Kiwini, kekahi o na mea nana kekahi mau moe lepo e waiho ana ma ka Ilina kupapau o Kalaepohaku, i kona hiki ana aku, ike iho la oia ua hu-e ia ka lepo e uhi ana maluna o ka luakupapau, a e hamama mai ana ka lua, ia wa ua hoomaopopo iho la oia ua hu-e ia ke kupapau oloko o ka lua, a i kona nana pono ana iho, ua hamama io ka lua.

Ua manao oia o ke kumu o keia hana menemene ole i hana ia ai, oia no paha ka hookau ia ana maluna o ke kino o ke kupapau nona ua lua la i eli ia ai, he pohaku momi, a he mau dala Gula, a me na waiwai e ae i kanu pu ia ai me ke kino make, a oia mau waiwai ka i lilo i ka mea nana i hana keia hana aihue. Menemene a hoomanaonao ole no hoi keia kolohe.

PAU ELIMA IAPANA I KA MAKE MA KAUAI.

Ua loaa mai na loro mai ka mokupuni mai o Kauai, ua make he elima mau Iapana ma ia mokupuni iloko o ka pule i hala aku nei. O ka mua, ma ka Poakolu, oiai kekahi poe Iapana e hoopahu ana i na pohaku o ka hui mahiko o Makaweli. Mamuli o ke pahu e ana o ke giana pauda i hookomoia maloko o kekahi pohaku, ua make iho la he ekolu poe Iapana. O ka lua ma kekahi la mai no, a ma Koloa hoi ia. *He* Iapana keia e moe ana ma ka hale wili, ma kahi kokoke loa i ka *falai huila* o ka nau. Kakaa ae la ua Iapana nei mai luna mai o kahi ana e moe ana, a hihia ae la kona lole i ka *falai huila*, oiai ia e kaa ana me ka ikaika, paa ae la ua Iapana nei i ka huila a oniu ia ae la e ua huila la. I ka paa ana o ka huila, aia hoi ua hala aku la oia ma kela aoao. O ka helu eli ma o na Iapana i make, ma ke kahawai no ia o Wailua, oiai ua Iapana nei e hele ana ma ke kae o ua muliwai la, ua haki aku la kekahi wahi o ua muliwai la a haule aku la ua Iapana nei, no kona ike ole i ka au, ua poino iho la oia.

O MRS. MAULE PII, UA HALA.

Ua hala o o Mrs. Maule Pii, ka wahine mare a J W. Pii opio, ma ko laua wahi noho ma Kamanu wai Honolulu nei, me ke kino maikai a ikaika mamua iho, a iloko o ka pauhia ana i ka hiamoe, aneane paha mawaena o ka hora 10 a me 12 o ka po Peaono nei, ua loohia iho la oia me kekahi ma'i ikaika loa, a he kauhola paha ma kekahi ano, a iloko o ia manawa, ua hoao ia na kokua ana i mea e hala ae ai ka pilikia, aka, he mea ole ia i ka ikaika o ka anela o ka make e nee mai ana mamua ona, a ma ka hora 12 o ia po, ua hookuu mai la kona aho hope loa i keia ola ana mauleule, a hoi aku la ka uhane i ka mea nana oia i hana, a ua waiho iho oia he kane a he mau keiki iloko o ke u a me ke kaumaha no ko lakou makuahine, a pela pu me ka ohana, a ma ka hora 4 o ke ahiahi Sabati nei, ua manele ia aku la kona kino lepo ma ka ilina o Makiki, a i hooko ia ai ka olelo, e hoi no ka lepo i ka lepo. Me ke kane, na keiki, a me ka ohana ko makou u pu ana.

MAKE ULIA MA HANA MAUI.

"Ma ka la Sabati iho nei Maraki —1892, ua make iho la o Kahelekukona opio o Makaalae ma kahawai o Kawaiopio, ma kekahi ulia ma-u-wale, oiai kona wahi moo lelo pokole malalo iho nei: I ka hora 10 a oi iki, ua hele aku la oia a me kana wahine, kaikuahine, a me kekahi poe okoa e iho i ka auau i kahi i hoike ia ae la maluna, o ka hapa nui ua hele lakou e auau no ka wela o ka la, o keia keonimana hoi, ua wehe oia i kona lolu, a hoomaka oia e lele-kawa, oiai nae, he eha kapuai wale no ka hohonu o ka wai, a ua loaa keia ulia ma kona ohe-o ana, ua pa ia o hope o ka pane poo i ka pohaku a puka, i ka manawa ona i haule ai iloko o ka wai ua nalowale loa aku la oia, a mamuli o ka imi ia ana aku e ka lehulehu loaa aku la ke kino e waiho mai ana ua make. Ua waiho iho oia mahope nei he mau makua, a me kana wahine opiopio i mare iloko o 1 makahiki i hala hope aku la e paiauma aku ana i ke aloha paumako nona." Aloha no.

Ike maka,
J. P. SYLVA.

HE NANE HOOHENO.

He lei pikake ko'u, he 14 pua e lawa ai, ua like no hoi ia me 14 huapalapala o kuu inoa ponoi, penei na hooipo ana:

Ko'u 1,2,3—Aia au iloko o na mea kanu ia iloko o ka loi, he inoa au i maa i na kanaka Hawaii.

Ko'u 4,5,6—aia au iluna ilalo a ua na wahi a pau o ke ao holookoa, he ipo aloha au na ka poe waiwai a me ka poe ilinune.

Ko'u 7,8,9—Aia au iloko o na laau ulu a pau o ka honua nei.

Ko'u 10,11—Aia au iloko o na hale a me na wahi maloo.

Ko'u 12,13,14—Aole au mahope, aia au i ka pau ana o na olelo. I ka hoohui ana ae lawa kuu lei pikake.

Owai ka inoa o kuu lei pikake? A pehea oe e kui ai? Koho no a pololei, imi no a loaa pono. papahi no i ka hanohano o ka lei pikake.

S. E. K. PAPAAI.

Waikane, Mar. 12, 1892.

HAINA O KA NANE A S. E. K. PAPAAI.

Ma ka pepa puka la o ka la 15 o keia mahina, i ike iho ai au i ka nane hoonaueue noonoo a ka mea nona ka inoa e kau kehakeha ae la maluna, e pili ana no ko lei pikake o umikumamaha pua e lawa ai; a penei ka manai ana o ua lei pikake 'la ou e pau pono ai na pua i ke kui ia, a o ka lawa pono no ia o ko lei.

Pua 1,2,3—he oha.—4,5,6,—he wai—7,8,9,—he iho,—10,11,—he lo 12,13,14,—he mua.—Nolaila, o ke kui ana o na pua e paa ai ko lei pikake, oia keia e pahola ia aku la imua ou, a imua o na makamaka huli mea pohihihi, no na mea e pili ana i ka nane hoonaueue noonoo. A o ka inoa o ua lei nei ou i paa i ka manai ia oia iho keia: "O HAWAII HOLOMUA." I ka houluulu pono ana, a me ka puunaue pono ana i na huahelu i manai ia ae la, loaa mai la keia mau huaolelo i kamaaina i na pepeiao o ka poe puni mea hou penei:

"Pili pono ka la i Papaenaena," aohe puu, aohe kee.

Kou oiaio,
ESOPA.

Honolulu Maraki 17, 1892.

Eia mai ka haina o ka nane a Mr. S. E. K. Papaai o Waikane, ke puka aku nei ma ko makou pepa o keia la, i kui pono ia mai hoi a lawa e Mr. Esopa.

Eia ka Papa Alanui ke haawi nei i ka lakou mau kauoha no na lako mea hana i pili i ka lakou oihana maloko o na halekuai lako hao like ole o Honolulu nei, aole hoi ma ka hale hookahi e like me na mea i upu wale ia mamua aku nei. O ka hana iho la no ia a ka Hawaii puuwai hamama.

KA BUKE MOOLELO

—:O:—

HON. R. W. WILCOX.
(WILIKOKI.)

E LOAA no ka buke maluna ae no ka hapalua dala wale no ke ninau ia THOS. K. NAKANAELA, ma ke keena o ka Nupepa "HAWAII HOLOMUA."

d225-tf-w45

MA KE KAUOHA.

HOOLOLI I MANAO IA O KE KUMUKANAWAI.

—:0:—

He Kanawai e hooloii ai i ka Pauku 48, 56, 59, 62, a me 63 o ke Kumukanawai a e pakui mai i pauku hou i ke Kumukanawai, e kapaia Pauku 83.

E Hooholoia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ke Aupuni Hawaii:

Pauku 48. O na Bila Kanawai a pau i hooholoia e ka Ahaolelo noonoo ana o ia mea. Ina mahope o ia noonou hou ana ua hoaponoia na Bila Kanawai nei e ka elua-hapakolu o na hoa a pau i kohoia o ka Ahaolelo, e hoihoi houia aku i ka Moi no ke kakauinoa ana, alaila, e lilo no ia i kanawai. Ma ia mau hana ana a pau, e hoomaopopo a ke koho ana ma ke kahea ana i na ae a me na hoole, a e kakauia ma ka buke moolelo o ka Ahaolelo na inoa o na poe a pau i koho ma ka ae a me ka hoole i ka Bila Kanawai. Ina e hoihoi ole ia mai kekahi Bila Kanawai e ka Moi iloko o na la he 10 [koe ka la Sabati] mahope o ka waiho ia ana aku imua ona, alaila, e lilo no ia i kanawai, me he la he kanawai i kakauinoaia e ia, ke ole nae e hiki ole ke hoihoi ana mai mamuli o ka hookuu e ia ana o ke Ahaolelo, a ina pela aole ia e lilo i kanawai."

Pauku 2. Ma keia ke hooloiia nei ka Pauku 56 o ke Kumukanawai a penei e heluhelu ia ai ua Pauku nei:

"Pauku 56. O ke Alii o ka Ahaolelo ne kane kupa oia no ke Aupuni i hiki aku oia i na makahiki he iwakalua-kumamalima, a i noho ma ke Aupuni no na makahiki ekolu, a he waiwai kona iloko o keia Aupuni i kupono i ka auhau i hiki aku i ka ekolu tausani dala mawaho ae o na hihia a pau, a i ole ia, he loaa makahiki kona aole i emi malalo o eono haneri dala."

Pauku 3. Ma keia ke hooloiia nei ka Pauku 59 o ke Kumukanawai a penei e heluhelu ia ai ua Pauku la:

"Pauku 59. O kela a me keia kane kupa o ko Hawaii Paeaina ina he *Hawaii Amerika*, a he Europa paha ma ka hanau ana, a ina ua hiki aku kona mau makahiki i ka iwakalua, a ua kookaa oia i kona mau auhau, a ina ua hookomo oia i kona inoa ma ka papa inoa o na poe koho o kona apana no ke koho ana i na 'Lii o ka Ahaolelo, alaila, ua kupono oia i ke koho i na 'Lii, a ua loaa iaia ke kuleana e koho i na 'Lii o ka Ahaolelo i kela a me keia koho ana, ina nae."

A e hooloiia no hoi ka mahele elua o ua pauku la a penei e heluhelu ia ai.

"Alua—*He* waiwai ponoi kona ma keia Paeaina i kupono i ka auhau ia i emi ole iho ka waiwai io malalo o hookahi tausani dala mawaho ae o na hihia a pau, a i ole pela, ua loaa maoli iaia kekahi loaa makahiki i emi ole malalo o eono haneri dala i ka makahiki mamua ponoi iho o kona hookomo ana i kona inoa iloko o na inoa o ka poe kupono i ke koho.

Pauku. 4. Ma keia ke hooloiia nei ka Pauku 63 o ke Kumukanawai a penei e heluhelu ia ai ua Pauku la:

"Pauku 63. Aole e noho kekahi i Alii a i Lunamakaainana ma ka Ahaolelo, ina aole i koho ia malalo a kulike hoi me na hoakaka ana a keia Kumukanawai."

Pauku 5. Ma keia ke hooloiia nei ka Pauku 62 o ke Kumukanawai, a penei e heluhelu ia ai ua Pauku la.

"Pauku 62. O kela a me kei kane kupa o ko *Hawaii* Paeaina ina he *Hawaii, Amerika*, a he Europa paha ma ka hanau ana ina ua hoohiki oia e kokua mamuli o ke Kumukanawai a me na kanawai e like me ka mea i hoakaka ia no na poe nana e koho i na 'Lii, a ua hookaa i kona mau auhau, a ua hiki aku oia i na makahiki he iwakalua, a i noho ma keia Aupuni no ka makahiki hookahi mamua pono iho o ke koho ana, a i ike i ka heluhelu a me ke kakaulima ma ka olelo Hawaii, a Enelani, a Europa paha, [ina i hanauia mahope mai o ka makahiki 1840, a ina ua hookomo i kona inoa ma ka papa inoa o na poe koho o kona apana e like me ka mea i hoakaka ia ma ke kanawai. alaila, ua loaa iaia ke kuleana e hookomo i hookahi balota no ka Lunamakaainana a mau Lunamakaainana paha oia apana; aka nae, o na olelo no ka makahiki hookahi mamua ponoi iho o ke koho ana a me ka ike heluhelu a kakaulima ma ka olelo Hawaii, Enelani a Europa paha, aole ia e pili i na poe e noho ana ma keia Aupuni i ka manawa i kukalaia ai keia Kumukanawai, ina e hoopaa lakou i ko lakou inoa a koho balota lakou ma ke koho mua ana malalo o keia Kumukanawai."

Pauku 6. Ma keia ke pakuiia nei i ke Kumukanawai he Pauku hou ma ke ano he hoololi i ua Kumukanawai la e kapaia Pauku 83, a penei e heluhelu ia ai ua Pauku la:

"Pauku 83. Ua hiki i ka Ahaolelo i kela a me keia manawa e hana i na Kanawai ana i manao ai ua kupono no ka hooponopono ana a me ka hoomalu ana me ka hoomaopopo ana i na kanaka a pau, a i ole ia, o kekahi papa hookahi a lahui paha i lawe ia mai iloko o ke Aupuni no ka hana ana i na hana oihana mahiai, a ua hiki no hoi ma ia kanawai e hoohaiki a kaupalena i ka manawa e noho ai maloko o ke Aupuni oia poe limahana oihana mahiai a me na oihana a hana paha a lakou e lawelawe ai."

Ke hooia nei au ua hooholoia ka Bila mamua ae ma ka Heluhelu Ekolu ia ana iloko o ka Ahaolelo o ke Aupuni Hawaii ma ka la 10 o Novemaba, M. H. 1890.

CHARLES WILCOX.
Kakauolelo.

211—tfd 44—tfw

HE HOOLOLI I MANAO IA.

—:NO:—

Ka Pauku 55 o ke Kumukanawai o 1887, e like me na olelo o ka Pauku 85 o ia Kumukanawai.

E hooloiia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ke Aupuni Hawaii.

Pauku 1. E hooloiia a ma keia ua hooholoia no ka Pauku 55 o ke Kumukanawai o 1887, ma ke kapae ana i na huaolelo "elua haneri me kanalima" ma ka lalani ehiku, a e hookomo ana i na huolelo "elima haneri" ma ia wahi, a e heluheluia ua Pauku la penei:

"Pauku 55. E ukuia na Lunamakaainana no ka lakou hana e like me ka mea i oleloia ma ke kanawai, no loko ae o ka waihona Dala o ke Aupuni, aole no nae e hoonui ia keia uku i ke au o na makahiki elua i hooholo ia ai ka olelo e hoonui i ka uku aole hoi e kau ia kekahi kanawai e hoomahuahua ana i ka uku o ua poe la mamua o na "dala elima haneri" no keia a me keia au o na makahiki elua."

Ke hooia nei au ua hooholoia ka Bila mamua ae ma ka Heluhelu Ekolu ia ana iloko o ka Ahaolelo o ke Aupuni Hawaii ma ka la 10 o Noyemaba, *M.* H. 1890.

CHARLES WILCOX,
Kakauolelo.

211—tfd 44—tfw

OLELO HOOLAHA I NA POE HOLO MOANA.

Oiai e eli ia ana a e hoohohonu ia ana ka nuku o ke Awa o Honolulu, e hana ana ka Mea Eli Awa ma ka po a ma ke ao. Ma ka po e kau ia ana no ka hoike kaupale poino ma ke kewe o ka Mea Eli, aneane 30 kapual maluna ae o ka ilikai, a e ikeia mai ana no hoi e na moku a pau e hookokoke mai ana i ke awa.

A eia ua hooilona 'la, cia hoi he ekolu mau ipukukui, ekolu ipukukui ulaula a hookahi ipukukui keokeo, i hoonohoia e like me ke kii o kau ae la, he ekolu kapual ke kaawale o kela a me keia ipukukui ulaula a o ka ipukukui keokeo mawaena.

Ulaula	Ulaula
•	•
Keokeo	
•	
•	
Ulaula	

O na mokuahi a pau e komo ana ma ka nuku o ke awa he mea pono ke kuiki aku ma kahi mamao kupono mai ka Mea Eli aku a hookani mai hookahi kani ana o ke oeoe, a e panai a aku hoi ia e hookahi kani ana o ke oeoe o ka mea eli—a e kani aku ana hoi ekolu kani ana o ke oeoe o ka mea eli, i hoike na kaawale ke awa, alaila, na hiki ke komo mai.

E ku ana no ka mokuahi kolo moku ma kahi kokoke mai i ka wa i paa ole ai oia i ka hana ma kekahi wahi, no ke kokua ana i na mokupea ma ka holo ana ae a hala ka Mea Eli Awa, ke makemake ia pela.

C. N. SPENCER.
Kuhina Kalaiaina.

Keena Kalaiaina, Mar. 9, 1892.
d221-tf-w47

KUKALA KOHO BALOTA.

Oiai, mamuli o ka olelo hooholo a ka Mea Hanohano A. Francia Judd, Lunakanawai Nui o ka Aha Kiekie, ua kukala ia ke koho balota Lunamakaainana no ka Ahaolelo o 1892 ma ka Apana o Hilo Akau, mokupuni o Hawaii, ua paia-pai na balota a ua hakahaka ia noho:

Nolaila, mamuli o ka Mana i loaa mai ia'u ma ke kanawai ke hoolaha aku nei au ma keia, e malama ia ana he Koho Balota Kuikawa Lunamakaainana maloko o ua Apana la o Hilo Akau, m kupuni o Hawaii, ma ka Poakolu, la 13 o Aperila 1892, mawaena o ka hora 8 o ke kakahiaka a ka hora 5 o ke ahiahi.

O ka Apana Ekolu, Hawaii (Hilo Akan) oia hoi kela wahi a pau o Hilo a me Hamakua, mai ke awawa o Hakalau a hiki i kahawai ma ke awawa o Kalahapuu (mawaena o Kukaiau a me Kainehe) e hui pu ana ia Kukaiau holookoa.

MAHELE EKAHI. Mai ke kahawai aku o Hakalau a hiki i ka aoao ma Hamakua o Laupahoehoe.

KAHI KOHO: Ma ka Hale Hookolokolo o Laupahoehoe.

Na Luna Nana:
E. W. Barnard.
D. K. Makuakane.
B. Naaikauna.

Hookohu kuikawa ia no ka la koho Balota.

Ben, B. Macy.
B. W. Kahaleohu.

MAHELE ELUA. Mai ke awawa aku o Laupahoehoe a hiki i ke awawa o Kalapahapuu. KAHI KOHO. Halepule o Kaala.

Na Luna Nana: George F. Renton
N. Kekaula
William Green

Hookohu kuikawa ia no ka La Koho Balota.

R. Horner.

C. N. SPENCER.
Kuhina Kalaiaina.

Keena Kalaiaina Maraki 12 1892.
n222-3tsd.

Ma ka mana o kekahi Palapala Hoomalu i hoopuka ia mai i ka Aha Hoomalu, ma ka la 23 o Feberuari, A. D. 1892, e kue ana ia Yong Hoy, ka mea hoopiiia, no ka pono o Lo Ting, ka mea hoopii, no ka huina o $165.82, ua hoomalu aku au a e haawi aku ana ma ke kuai ana, ma ka Halewai (Police Station) maloko o ka Apana o Honolulu, Mokupuni, Oahu, ma ka hora 12 o ka Poalua, la 5 o Aperila, A. D. 1892, i ka mea koho kiekie, i na pono a pau a me na kuleana o ua Yong Hoy nei, ka mea hoopiiia maloko o na waiwai i hoikeia mahope ae nei, ke ole e hookaa ia mai ka huina dala olelo hooholo, ka uku panee, na koina a me ko'u mau lilo.

Ka papa hoike o na waiwai. He hoolimalima no kekahi aina ma Kulaokahua, Honolulu, nona na eka 5, i hanaia mawaena o ka Mea Kiekie ke Alii Poomaikelani a me Ahoi (*Pake*) i kopeia ma ka Buke 124, ma na aoao 267 me 268.

[SIG] C. B. WILSON.

*H*onolulu Maraki 7, 1892. Ilamuku

218—30td 46—3tw

*M*a ka mana o kekahi Palapala Hoomalu i hoopuka ia mai ka Aha Hoomalu ma ka la 23 o Feberuari, A. D. 1892, e kue ana ia Young Hoy, ka mea i hoopiiia no ka pono o Aquai ka mea hoopii, no ka huina o $227.29 ua hoomalu aku au a e haawi aku ana ma ke kuai ana, ma ka Halewai (Police Station) maloko o ka Apana o Honolulu, Mokupuni, Oahu, ma ka hora 12 o ka Poalua, la 5 o Aperila, A. D. 1892, i ka mea koho kiekie, i na pono a pau a me na kuleana o ua Yong Hoy, ka mea hoopiiia, maloko o no waiwai i hoikeia mahope ae nei, ke ole e hookaa ia mai ka huina dala olelo hooholo, ka uku panee, na koina a me ko'u mau lilo:

Ka papa hoike o na wafwai: He hoolimalima no kekahi aina ma Kulaokahua, Honolulu, nona na eka 5, i hanaia mawaena o ka Mea Kiekie ke Alii Poomaikelani a me Ahoi [Pake] i kopeia ma ka Buke 124 ma na aoao 267 me 268.

[SIG] C. B. WILSON.

Honolulu, Maraki 7, 1892. Ilamuku.

218—30td 46—3w

OELO HOOLAHA A KA LUNA KULA

E malama ia ana ke Koho Balota e like me ke ano mau no ke koho ana i ka Hoa Ekolu o ka Papa Kula Apana o Honolulu, Mokupuni o Oahu, ma ka Hale Kula Aupuni o Kawaiahao, ke hiki aku i ka Poakahi, Maraki 28 1892, mawaena o na hora 10 o hakahiaka me 2 o ka auina la.

O ka poe wale no i paa ko lakou inoa ma ka papahelu inoa i kakauia, a i waiho ia se i ka Luna Kula e na Kumu o na Kula Apana, ma ka olelo Hawaii, ka poe ae ia e koho.

W. JAS. KAMIKA.

Luna Kula.

Olbana Hoonanao Maraki 9, 1892.
219-2tsd.

HAWAII HOLOMUA.

HONOLULU, : : MARAKI 19, 1892.

Ma ke makau papa o kela la o iho ai ko makou poe hoahanau i hoikeia mamua makalo o ka poo "Ke Aupuni Moi o Hawaii" i kahauia e ka "Levi-i-Levi Ole ia," ka mea nana na hoike kumakao Koho o ka nupepa Ko Alahui o Hawaii Koho o ka M. H. 1892, a ma ke makau pepa nei no hoi i kahi wa i hala ae nei. He kumumanao loihi keia i loaa mai ia makou a ua piha me na hoike Baibala naauao i lawe ia noloko mai o na wehewehe Baibala hohonu a kekahi poe huli Baibala e ae. A pela pu hoi me na manao hoakaka a ua Levi-nei-i-Levi ole ia, no ka mea e pili ana i kana kumuhana e kamailio nei i keia wa. O ka poe wale no e lawe ana i ka makou pepa ke ike ana i keia mau hoakaka kamahao a nei huli Baibala mawaena o kakou.

KELA KIA HOOMANAO O KA MOI KALAKAUA.

Aole paha he mea e kanalua ia ai, he mea pono io no ke kukuluia ona kia hoomanao no ka Moi Kalakaua I, i aloha nui ia, ke pookela o na Moi hoopomaikai ia Hawaii. Ua manaoia e hiki ana paha na dala i manaoia no ke kukulu ia ana i kia hoomanao nona ma kahi o $8,000 a $10,000. He mea pono i ka lahui Hawaii ke haawi ae i ka lakou mau kokua ana no keia hana, i mea hoike no ko lakou aloha i ko lakou Moi. Aka, ke ninau nei nae makou, no keaha la hoi i hiki ole ai i na poe mahiko o loko nei o ka aina a me na poe waiwai e ae ke auamo ae i na lilo a pau o keia kia hoomanao, oiai o lakou na poe i hoowaiwai nui ia e kana mau hooikaikaika kino ana no ke Kuikahi Panailike, ka hana no hoi ana i moepoo aku ai i Amerika Huipuia ma ka wa nawaliwali o kona ola kino, a moe ke kino i ka aina malihini? Auhea hoi na kanaka Hawaii i hoopomaikai nui ia e ua Lani Moi la o Hawaii, ka mea nona ke kia hoomanao e hapai ia nei, e ku mai lakou a kokua i keia hana aloha hope loa no ua Lani Moi la a kakou?

O na mahele kupono loa ae la keia e auamo i keia hana aloha no ka Moi i make, aole no hoi e nele ana ka ka hulu makaainana mau kokua ana, oiai aole i poina ko lakou aloha no ko lakou Moi. E ala mai na kahunapule mai Hawaii a Kauai, a e lulu dala e like me ka hiki i ke aloha Alii o kela a me keia makaainana, a hoouna mai i ka Puuku o ka Hui Kukulu Kia Hoomanao o Kalakaua oia o Hon. M. P. Robikana. Manao makou, e hoouna mai i ka huina dala me na inoa o na poe na lakou ia Dala—na kane, na wahine a me na kamalii. E hoouna pu mai hoi kekahi papa hoike o ia mau dala ia makou nei, i hiki ai ia makou ke hoolaha aku i na inoa o na poe na lakou ia dala o ke aloha Alii.

Ke haawi nei makou i ka makou kokua ana no keia hana Aloha no ke Alii i hala, mamuli o ko makou manao iho, no ke aloha no i ka Lani Moi o Hawaii, ke Alii nana i huki ia Hawaii a kiekie iluna o kaupoku o Hanalei.

KA EMI O KA LAHUI HAWAII.

Ua hoalaia mai ko makou noonoo e kamailio maluna o keia kumuhana, mamuli o ko makou ike ana he kumu kupono e kamailio ai, a oia keia. Ua ike makou ma na hoike a ka Agena o ka Papa Ola no na make o loko o ka Apana o Honolulu nei iloko aku nei o na malama o Ianuari a me Feberuari o keia makahiki e nee nei, oia hoi, o na make o Honolulu nei iloko o Ianuari he 56 ka nui, he 19 oia poe i make, aole i loaa na lapaau ana a ke Kauka; maloko hoi o ka malama o Feberuari he 47 ka nui o na make, a he 8 ka nui o na poe i make aole i loaa na lapaau ana a ke Kauka. Aole paha o keia wale no ka mua loa o na hoike e like me keia ke ano i ike ia e kakou mai ka Agena mai o ka Papa Ola; aka, o ka wa mua loa paha keia, ke ole makou e kuhihewa, o ka hoalaia ana he hoohuoi ma keia mahele o ka luku ana a nei mea he make mawaena o kakou.

He kumu ko makou o ka hoala ana mai i keia hoohuoi ana, a ma ko makou noonoo ana he kumu nui no, e hiki ole ai ia makou ke uumi iho iloko o ko makou houpo e nune wale ai no me ka hoike ole ana ae imua o ke akea i ua kumu la nana i hoala mai iloko o makou i keia hoohuoi ana, i lilo ai ia i kumuhana e noonoo ia ai me ke akahele e na hoa i kohoia o ko kakou Hale Ahaolelo e noho mai ana ma ka malama ae nei o Mei, a e ka lahui holookoa no hoi.

I manaka lea ai keia kumu hoohuoi iloko o makou, e ikeia no penei: Ke huiia na make o loko o ka malama o Ianuari me ko Feberuari aku nei, ua like me 103 ka nui, a nolaila o ia poe i make, he 27 ka nui o na poe i make me ka lapaau ole ia ana e ke kauka [ke ole makou e kuhihewa oia ke ano o ka huaolelo Beritania i hoike ia mai ma ka hoike a ka Agena o ka Papa Ola, oia hoi, "unattended"] iloko o keia o na malama elua. Nolaila, o ka huina make a pau iloko o elua malama he 103 no ia, a noloko oia poe he 27 wale no i make me ka lapaau ole ia ana e ke kauka e koe okoa ana he 76 poe i make malalo o kekahi mau kumu e ae oiai paha e lawelawe lapaau ia ana e ke kauka i loaa he laikini lawelawe lapaau. Aole anei mamuli o keia e olelo ai ke kanaka Hawaii i hoomoakaka pono ole ia kona noonoo, ua oi aku ka, ka nui o na poe make malalo o na lawelawe lapaau ana malalo o ka lima o na kanaka i laikini ia, mamua o ka make i lawelawe lapaau ole ia e na kauka?

Ua ike ia ma keia mau hoike, e like me ia a makou i hoike aku ai mamua aku nei, o na kanaka Hawaii ka holokiki ma ka make. Ma ka malama o Ianuari, mailoko ae o na make he 56 ma ia malama, he 38 Hawaii a no na lahui e ae he 18, he 20 ka oi o na kanaka Hawaii imua o na make o ko na lahui e ae ke hui ia; ma ka malama hoi o Feberuari he 47 ka nui o na poe i make, a mawaena o ia poe, he 25 Hawaii, a o ko na lahui e ae a pau ke hui ia he 22, e oi ana no na make o na kanaka Hawaii he 3. Mamuli o keia hoike, aole anei e hoohuoi iho kakou i ke kumu o keia mahuahua loa ana o na make ma ka aoao o ka Hawaii—heaha la ia kumu? Mamuli anei ia o ko lakou lawelawe lapaau ole ia ana e na kauka naauao i loaa na laikini lapaau e lawelawe nei mawaena o kakou, a i ole mamuli anei ia o ko lakou onou ana ia lakou iho malalo o na lapaau ana a na kahuna Hawaii; a i oie ia he kumu okoa ae paha?

O keia ka makou i koi ai mamua aku nei, he mea pono i ka Papa Ola a i kona Agena paha, ke hoike maopopo lea mai i ka nui o na kanaka Hawaii i make mamuli o ka lapaau ole ia ana e na kauka, a me ka nui o na poe Hawaii i make mamuli o ka lapaau ia ana malalo o na lawelawe naauao ana a ka poe akamai loa. Ua makemake makou e ike i kahi e hiki ai ke kau i ke ahewa ana no keia kaa ana o ka hapanui o na make ma ka aoao Hawaii wale no, a he ukali mai na lahui e ae, oia hoi, ua kau anei keia ahewa ana maluna o na kanaka Hawaii mamuli o ko lakou puni wale ana i na hana hoomanamana kahiko o Hawaii nei, me ke kapae ana i na lapaau naauao ana, a i ole, mamuli paha o kekahi kumu e ae?

Nolaila, ke manao nei makou he mea pono ke hoponopono hou ia ke kanawai e pili ana i ka Papa Ola ma keia mahele o kana hana e pili ana i ka hoike ana i na make o Honolulu nei, a me ko na wahi e ae a puni na mokupuni.

NA KA HANA E MAHALO I KA LUNA ALANUI HOU.

E like no me ka makou i hoike aku ai imua o ko makou poe heluhelu mamua aku nei, no ka mea e pili ana i ka Luna Alanui hou o *H*onolulu nei, oia hoi na kana mau hana e ahewa iaia a na kana mau hana e apono iaia. Na kana mau hana e hoohana ana ma na Alanui o Honolulu nei e ahewa iaia a e apono iaia. O ka holomua o kana mau hana ma ia mea, he kumu ia e loaa ai iaia na mahalo ana. a o ka holo hope o kana mau hana ma ia mahele, he mea ia nona e mahalo ole ia ai. Aole no makou i kaukai nui, aia ka mahaloia o ka Luna Alanui, Papa Papa Alanui a Luna Aupuni e ae paha, ma ka hookohu wale ana no i poe kanaka Hawaii ili ulaula, ka mea e loaa ai na papahi o ka mahalo ana, eia nae he mea no nae hoi ia e nele ole ai na mahalo ana; aka, o ka holomua o ka hana oia ka mea nui e loaa ai na mahalo ana. Nolaila, mamuli o keia hana ana, e ku ai ko makou mau mahalo ana no ka Luna Alanui a Luna Aupuni e ae paha.

I keia mau la iho la i hapai ae ai ka Luna Alanui i ka lawelawe hana ana ma ke alanui e ihe la i Kawa a hoea loa aku paha i Kohololoa a ma Iwilei. He alanui keia i waiho hoohemahema ia iloko o na wa lohi i hala ae nei akahi no a hoomanaoia aku kona lawelawe ia ana. Nolaila, o keia hana a ka Luna Alanui e hana nei, he mea pono ke haawi ia na mahalo ana iaia, a pela auanei e ko mau ai kela mau olelo a makou i olelo ai, "Na ka Hana e mahalo a e Ahewa i ka Luna Alanui."

O ka pono o ka lehulehu ka makou mea i nana nui ai, ina he kanaka Liberala i noho luna Aupuni a i hana no ka pono o ka lehulehu, alaila, e haawi ia na mahalo ana iaia, a ina hoi he kanaka no ka aoao Kalaiaina, Mekanika a Oiwi paha o Hawaii ka luna Aupuni, a hana ole nae oia no ka pono o ka lehulehu, a nana nui hoi oia no kona pono iho a me kona poe iho, alaila, e ahewaia keia kanaka no kana hana.

Nolaila, ma ka hana a ke kanaka e mahaloia ai oia, a ma kana hana e ahewa ia ai oia, a ke lana nei ko makou manao e hoomau aku ana ka Luna Alanui W. H. Kamaki i kana mau hana e lawelawe nei i keia wa. E ka makamaka a hoaloha, mea imua me ka hoomanawanui ma ka hoonee ana i na hana a ka lehulehu ma ke alahele o ka holomua. Mai nana wale no a he ilikeokeo ka mes nona ka hale e ku ana, alaila, haawi i na hooikaika hoomaemae ana me ka waiho hemahema i na alanui e alualua ana ma na ipuka o na hale o ka ili-ulaula a poe hookaa auhau e ae.

HOOEMI I NA LILO HOOHANA O KO KAKOU WAAPA AUPUNI.

Ke kokoke mai nei ka wa e noho mai ai ko kakou Hale Kaukanawai, ka hale nana e kaana mai i na lilo o elua makahiki no ka malama ana i na hana o ko kakou waa aupuni. Ua kamaaina kakou iloko o keia mau makahiki e hele nei, aia ko kakou mau lilo ma ka helu miliona, mai ka akahi miliona mai ka nee ana a hoea i ka eha miliona. Malia paha ma ia mau manawa i hala ae nei ua loaa no he mau kumu kupono no ka pii ana o na lilo aupuni ma na miliona ka helu, oiai oia na wa e luakaha ana ka aina iloko o na hana hoowaiwai kuloko, a me ka nohona holomua, aole hoi i hookuia nui ia mai e like me ko keia wa e nee aku nei. Oiai no nae oia mau hoopii mahuahua ana i na lilo, aole no ia i apono lokahi ia e ka lahui.

Nolaila, manao makou, he mea pono ke hoao ia na hoemi ana i na lilo i keia Kau Ahaolelo ae, oiai eia kakou i ka wa i haha pono mai ai ka hune dala maluna o kakou. Eia i keia wa, ka haule nui ana o na hana i ike ia ko lakou hooulu nui ana mai be mau loaa auhau mahuahua iloko o na makahiki i kaa hope ae nei, a he mea pono ke a-na ia ko kakou mau lilo mamuli o ka ikaika o ko kakou mau loaa mai. E hooemi ia ka Bila Haawina no keia elua makahiki e hele aku nei, mai na haawina i pili i ke Aloalii, e holo ana i na haawina o na Kuhina, e hapapa ana i ko ka mana hookolokolo, a me na haawina e ae.

Ke kokua loa nei makou i na manao hoakaka o kekahi poe e hooma ikeike mai nei maloko o kekahi mau nupepa o kakou nei no na mea e pili ana i ka hoemi ana i keia mau lilo, aole hoi o ka hoemi wale no, aka, e hoopau loa i kekahi mau haawina waiwai ole. Ua hoike mai kekahi mea kakau o ka nupepa Advertiser o ka la 15 nei i kekahi mau haawina ana i manao ai ua ku pono loa ke hoopau ia, oia keia:

Luna Hooola	$ 10,000,00
Peresidena o ka P.-Ola	6,000,00
Hope Kahukula Nui	4,500,00
Hope Loio Kuhina	7,000,00
Hope Ilamuku (Loio hoopii ma ka Aha Hoomalu)	4,600,00
Uku kokua i na mokuahi o Waila	5,200,00
Uku kokua i na mokuahi Lawe Leta	48,000,00
Uku o na koa kumau	62,000,00

Ua like keia me $146, 700. 00. He huina mahuahua no keia e pakele ana mailoko mai o ko kakou mau lilo aupuni mai o keia wa, a he huina hoi ia e koe okoa ana ilo ko o ke kakou waihona. Aole paha o keia wale no na haawina e hoo pau ia, he nui aku no.

HOOKOLOKOLOIA KA PAPA NANA KOHO BALOTA O EWA AE NEI.

Ma ka Poakolu nei i noho ai ka Aha Hoomalu o Ewa ae nei, no ka hoolohe ana i ka hoopii a ka Moiwahine kue i ka Papa Nana Koho Balota o loko o ia Apana ma ka la koho balota aku nei.

O ke ano nui o keia hihia penei no ia: Ma ka la koho balota, mamuli o ko Mr. A. Kauhi lohe mau ana a ma ka ike ana no hoi maloko o kekahi nupepa haole o Honolulu nei, ua pai ia he balota holo lunamakaainana no ka Apana o Ewa ma ka inoa o "J. Kauhi," nolaila, ua hele aku la oia e nonoi i ka Papa Nana e haawi mai iaia i balota kumu hoohalike, oiai aole i kau ia he balota oia ano ma ia wa, e ka Papa Nana mawaho o kahi koho. Ua loaa mai la ka balota, aole i opiopi ia, ua waiho hamama ia no. I ko Mr. A. Kauhi nana ana iho i ua balota la, ike iho la no oia i kona inoa a me kona huakumu, a mamu li o kekahi ulia ua nalowale aku la ua balota la mai iaia aku [A. Kauhi]. Mahope wale mai, ua komo aku la oia no ke koho ana, a nonoi aku la i ka Papa e haawi mai i balota, ua hoole ka lunahoomalu aole e haawi i balota, nolaila, ua ulu he hoopaapaa mawaena o ka Papa a me A. Kauhi, oiai nae ua ae he elua lala o ka Papa, oia o David Malo a me Star Kapu he mea pono ke haawi i balota ia A. Kauhi, a o ka hapanui hoi o ka Papa ua hoole he elua haole a he hookahi kana ka Hawaii, a ua hoonele loa ia o A. Kauhi i kona pono koho ma ia la.

Ma ka hoolohe ana o ka Aha i keia hihia, mamuli o ka hoopii a Mr A. Kauhi, ua hoopuka ka Aha i kana olelo hoopai he $10 maluna o ka lunahoomalu, a he $5 pakahi maluna o na mea e ae elua o ka ha panui o na Papa la, me ka hoonele ia ana i ka pono e lawelawe i kekahi oihana aupuai no na makahiki ekolu. Ua hoohalahala loa ka poe i hoopii ia imua o ka Aha Kuwaena o ka mokupuni o Oahu nei, e noho ana ma ka la 31 o keia malama, oia hoi ka Poaha hope. O Mr. W. C. Aki ka loio o ka aoao hoopii. Ua hoopau wale ia ka hihia e pili ana ia David Malo a me Sta Kapu, oiai o laua na hoa o ka Papa i ae e haawi i balota ia Mr. A Kauhi ma ka la koho balota.

KE ALOHA HOPE I KA MAKUA HAREMANO!

Ma ka hora 4 o ka auina la Sabati nei ua hoopiha ia ae la ka pailina o Koula, i na puuwai aloha a pau i ka Makua Haremano a pela hoi me na makalkai he nui. Ua lawe ia ke "kino-wailua" o ka makua i aloha nui ia mai ka hale ilina mai o Monekamare a hoihoi ia aku la maloko o kekahi lua *pao* i hoomakaukau ia ma ke alo iho o ke ke'a hao e ku nei maloko o ka pa ilina. Ua hapai ia ka pahu e na kanaka he umikumamaono i aahu ia me na kapa oihana. Ma ka lua ua mahana ia ka oihana haipule hope e Makua Leonoro. O ka papa himeni hoi mala lo ia o ke alakai ana a ka Makua Valetino.

Ua kamailio mai la ka Makua Leonoro i kekahi mau olelo imua o o ke anaina ma ka olelo Hawaii, a penei ke ano nui:

Eia kakou ke ku nei ma ka'e o ka luakupapau no ka hoomanao hope loa ana i ka Makua uhane o kakou a pau. Aohe a kakou hana e ae. o ke aloha no iaia me ka paumako. Ua kamaaina oukou iaia, ua ike oukou i kona hana me ka hoomanawanui mawanea o oukou no ka pomaikai uhane o na kanaka Hawaii. O ko oukou pomaikai uhane ka hiwahiwa hookahi o kana mea i hiipoi nui ai. Ua nui kona hoomanawanui i na luhi a me na inea o ka hana i kau iho maluna ona I kahi mau manawa ua loohia no kona kino i na nawaliwali no kona hooikaika pauaho ana ma kana hana no ko oukou pono. Pinepine loa na manawa ana i olelo ai, "E haawi ana au i kuu ola i pakele na poe hewa." Ua ano oia i ke ke'a a hiki i kona haa lele ana mai ia kakou. E paipai mau mai ana oia ia makou na Kahuna i ka i ana, "O ka make me ka haawe ana i ka ukana he pomaikai nui ia." Ua hana oia me ke kunukunu ole a me ka ohumu ole, oiai no oia e ola ana, ua hoike no ia i kona makemake e kanu ia oia malalo o keia ke'a aole hoi ma ka luakini. O ke kumu o kona manao ana pela, i hele mai ka poe e ike i kahi i waiho ia ai kona mau iwi a malia o haawi iho lakou i mau leo pule nona i loaa iaia ka maha no kona uhane. Ekolu pule mamua o kona make ana, oiai au e waiho ana iloko o ko'u ma'i, ua loaa mai la ia'u mai kona lima mai ke sakarema o ka Ukione. Kuhi au, owau la ka mua o maua e hele e aku ana, eia ka auanei owau ka mea nana e waiho i kona kino iloko o ka luakupapau. Aloha-aloha ka Makua.

Ua lohe mahui wale mai makou, e hoopuka mai ana ka, o Mr. Esopa i nane panai nana ia Mr. Papasi o Waikane, i kekahi o keia mau la aku. Lealea ino.

KE KIA HOOMANAO O KA MOI KALAKAUA.

"KA NA'I POMAIKAI O HWAII."

Ma ka halawai a ka Hui Kia Hoomanao o Kalakaua i malama ia ai ma ka auina la o ka pule i hala, ma ke Keena Oihana o Hon. M. P. Robikana, ua noikeia mai ua loaa na dala kuike he $1.600, a koe paha $200 aole i uku ia mai e ka poe kakauinoa. Ua manao hoi na keonimana i akoakoa ae ma ua halawai la he mea pono ke loaa ona mau dala i hiki ka huina i $8,000, i loaa ai ona kia hoomanao kilakila no ka Moi Kalakaua.

KE AUPUNI MOI O HAWAII.

(Kakauia e ka Levi-i-Levi ole ia no ka Nupepa HAWAII HOLOMUA.)

Pauku Baibala—

"Ua ikeia aku ia kekahi mea kupanaha loa ma ka lani; he wahine i hoahuia i ka la, a aia hoi ka mahina malalo o kona wawae a o na hoku he umikumamalua, oia kona leialii.

"Ua hapai oia, a uwe nui aku la ia i ke nahu keiki, a me ka eha e hanau ai.

"A ike hou ia aku la ma ka lani kekahi mea kupanaha hou; aia hoi he deragona nui ulaula, ehiku ona poo a he umi pepeiaohao, a ma kona mau poo, ehiku leialii.

"Huki mai la kona huelo i ka hapakolu o na hoku o ka lani, a kiola iho la ia lakou ilalo i ka honua. Ku mai la ua deragona nei, imua o ka wahine e hanau ana, e ai aku i kana keiki i kona wa e hanau ai.

"Ua hanau mai la oia, he keikikane, he mea e hoomalu i na lahuikanaka a pau me ke kookoo hao. Ua kailiia'ku la kana keiki iluna i ke Akua a ma kona nohoalii.

"Holo aku la ua wahine la i ka waonahele ma kahi a ke Akua i hoomakaukau ai noaa i hanai ai lakou iaia mamaila i na la hookahi tausani elua haneri me kanaono."—Hoikeana 12:1—6

E na hoahanau—He kumumanao ano hou ka kakou e kamailio nei i keia la, he kumumanao ano nui no nae, ua piha kona mau aoao a pau me ke pohihihi a me ka hohonu kupaianaha.

O kekahi keia o na hihio kamahao loa a Ioane ka Aposetolo i ike ai ma ka mokupuni o Patemosa, iaia e noho pio ana malaila mamuli o ka inaina o ka Emepera Domitiana o Roma.

Ke ike nei kakou ma keia hihio a Ioane i ike ai he elua mau mea kino ola i kue ko laua mau *kuio* kino i kekahi a me kekahi, a pela pu hoi me na hoohiwahiwa ana i kau iho ma ko laua mau kino pakahi. Aia he wahine, o ka la kona aahu, ka mahina malalo o kona wawae, he leialii kona o na hoku he umikumamalua, e hapai ana oia he keiki, a ua kokoke i kona wa hanau. O ka mea kino mua keia a kakou e ike nei, e na hoahanau. O ka mea kino elua hoi, he deragona ulaula no ia, ehiku ona po,o maluna oia mau poo ehiku leialii a he umi ona mau kiwi (pepeiaohao). E like me ka'u i olelo ae la, ua kue ke *kuio* kino o kekahi o keia mau mea elua i kekahi a me kekahi, pela no kakou e ike ae la.

Ma ka moolelo i wehea mai imua o kakou ma keia hihio kamahao a kakou e ike ae la, e na hoahanau, ua ike kakou, ua hanau ka wahine kama haoi kana keiki, a o ua keiki la ka mea nana e hoomalu i na lahuikanaka a pau me ke kookoo hao. eia nae ua kailiia'ku la ua keiki la iluna i ke Akua a ma kona nohoalii, a o kona makuahine hoi, ua holo aku la oia maloko o ka waonahele ma kahi a ke Akua i hoomakaukau ai nona, a malaila oia e hanai ia ai iloko o na la 1260.

O ke deragona ulaula, ke ike nei kakou iaia e ku ana imua o ka wahine oiai oia (ka wahine) e hanau mai ana i kana keiki, me ka makaukau o ua deragona la e ai i ua keiki la a ka wahine e hanau ai, a pela e ko ai ka olelo a ko Hawaii nei poe kahiko, oia hoi: "E o-u i ka maka o ka WAUKE oi opiopio." Aka, aole i ko ka makemake o ke deragona.

O keia ae la na *kuio* ana, na hoohiwahiwa a me na hana a na mea kino ola elua i kue kekahi i kekahi, e like me ka mea i hoikeia mai ma ka hihio kamahao a kupaianaha, a kakou e ike nei. Nolaila, e ulu mai ana keia mau ninau alakai:

1. Owai keia wahine?
2. Heaha ke ano o ka aahu *la*, ana e komo ana?
3. Heaha ke ano o ka mahina malalo o kona mau kapuai?
4. Heaha ka leialii o umikumamalua hoku?
5. Owai kana keiki i hanau mai ai, ka mea hoi e rula ana i na lahuikanaka me ke kookoo hao?
6. Heaha keia deragona ulaula?
7. Heaha ke ano o kona mau poo ehiku, na leialii ehiku, a me na pepeiaohao he umi?
8. Heaha hoi ke ano, o kela holo ana o ka wahine kamahao iloko o ka waonahele, a me ke kaili ia ana o kana keiki iluna i ka lani?
9. Heaha na la he hookahi tausani elua haneri me kanaono i hanai ia ai ka wahine iloko o ka waonahele?

E na hoahanau, o keia ae la kekahi mau mahele ninau i ulu mai no keia haawina kamahao a kakou i ike iho la. a o ka wehe ana i na mau ninau la a me ka hoakaka ana i na manao pili oia ka kakou hana i keia wa. E hoomanao nae kakou o ka'u kumumanao e hapai nei malalo o keia poo-olelo oia no "Ke Aupuni Moi o Hawaii," aka, mamua o ko'u hoopili ana i ka ka kou poo-olelo o keia la ilaila, he mea pono ia kakou ke nana aku i na wehewehe Baibela a kekahi poe naauao e pili ana no keia mau ninau a'u i hoike ae nei, i loaa mai ai ia kakou na hoonaauao ana e kupono ai no ko kakou makaikai ana i keia kumuhana koikoi a kakou e kamailio nei.

He nui a lehulehu loa na poe huli Baibala noeau i haawi i ko lakou mau noii ana a me na kilohi ana ma na aoao a pau o keia hihio kamahao, e wehe a e mokalakala ana hoi i na hipuu ninau a'u i kamailio ae nei; aka, o ka lakou mau noii ana a me na haha ana iloko o na kuono poiuiu o keia hihio kupaianaha, ua hekau wale aku la no ia ma ka olelo ana, ua pili ka wahine me kona aahu kamahao a kupaianaha lua ole i ka Ekalesia Karistiano i hookumu ia e Iesu Karisto a i malamaia mai hoi e na Aposetolo a me na haipule o na keneturia mua. Ua hoopili hoi kekahi poe i ke Deragona ulaula, me na poo ehiku me na lei-alii ehiku, me na kiwi he umi i ke Aupuni o Roma Kahiko e kakooia ana e ka mana o Satana i hiolo ole ai ke Aupuni hoomanakii, ana i kukulu ai ma ia Aupuni. Aka, i mea e maopopo loa ai na manao hoakaka a wehewehe o kekahi poe naauao huli Baibala e pili ana i keia kumumanao, e nana iki kakou i kekahi mau hoakaka mai kekahi poe kaulana mai o ka Ekalesia Katolika Roma. Wahi a kekahi Kadinela naauao loa o loko o ka Ekalesia Katolika Roma, oia o Right Rev. Charles Walmesley D. D. ua olelo oia penei:

"O ka Ekalesia Karistiano keia. Ua ikeia aku oia ma ka lani, oiai o ka mea nana oia i kukulu mai ka lani mai no ia, oia hoi ke keiki a ke Akua; a ke ku nei oia malalo o ka hoike ana a ka wahine i aahuia me ka la, ka mahina a me na hoku. Ua hoaahuia oia me ka la, oia ke alohilohi o kona hemolele ana, a me ka nani o kana kane hoopalau, oia hoi o Iesu Karisto, ka mea i oleloia, 'Ka La o ka Pono.' Malaki 4:2. Aia ka mahina malalo o kona mau wawae, oia kona lanakila ana maluna o na mea e ae a pau, maluna o na mana a pau o ka honua nei a me na lealea a pau. Aia ma kona poo na hoku he umikumamalua, oia hoi na lunaolelo he umikumamalua E nahunahu ana oia i ka hanau keiki, oia kona boohua ana mai i na keiki na Karistiano, a o keia ka noho ana hakoko a me ka ehaeha e akeakea ana i ka holomua ana o ka Oihana Karistiano. O ke Deragona hoi ka enemi nui o ka Ekalesia. a oia no hoi ke diabolo, i hoikeia mai e Ioane ma ka pauku 9. * * * He ehiku poo o keia deragona ulaula, a maluna o kela a me keia poo hookahi leialii, oia hoi ka hoailona o na emepera ehiku o Roma, i lilo i mau mea paahana na Satana no ke kue ana i ka holomua ana o ka Ekalesia Karistiano, i mea e mau ai kona hoomana. oia hoi, ka hoomanakii. O keia mau emepera ehiku oia o Nero, Domitiana, Severusa, Decius, Valerian, Dioclesian, a o ka hiku o Ane-Karisto no ia. * * * He umi pepeiaohao, oia na okana aina i mahelehele ia ai ke Aupuni o Roma, a oia mau mahele aina a pau e noho ana lakou malalo o ka mana o Satana no ka hoomainoino ana i na Karistiano.

"O ke keiki-kane a keia wahine i hapai ai a i hanau ai, oia ka hoailona o ko ka Ekalesia hanau ana mai i na Karistiano, a oia poe ka poe e hoomalu ana me ke kookoo hao, e like me ka olelo a ka Haku Iesu i olelo mai ai, 'O ka mea e lanakila a malama hoi i ka'u hana, a hiki i ka hopena, e haawi aku no au iaia i ka mana maluna o na lahuikanaka; a e hoomalu no oia ia lakou me ke kookoohao."—Hoikeana 2:26—27. Oiai o ke mana boo kahi no ia e paa ana ma ko Karito lima maluna o na kanaka hewa: "E hoomalu oia ia lakou me ke kookoohao." Hoikeana 19:15. A pela no i hoikeia ai ma Halelu 2:9. O ka holo ana o ka wahine iloko o ka waonahele, oia no ka holo ana o na Karistiano maloko o na ululaau, ma na mauna a ma na wahi au kanaka ole i pakele ai mai ka luku a mai na hoomainoino ana mai a na Emepera o Roma. A ua noho oia (ka Emepera) ma ia ano iloko o 3 a me ka ½ makahiki, oia hoi 1260 la.

Aole i pau.

KELA A ME KEIA

Ua hala aku ka mokukaua Penesacola no kona alahele no Kapalakiko ma ka auina la o ka Poaono nei.

Ua lohe wale ia mai e hoopukaia aku ana he nupepa puka la mai ka halepa'i aku o ka Elele, ma keia mua aku.

Ke hoomaka mai nei na aihue moa i ka lakou mau hana i keia mau po, me ka makau ole a me ka hopo ole no hoi.

E nana ae i ka makou mau mea hou o na aina e ma ko makou pepa o keia la. E ike auanei oukou i kekahi mau mea ano nui.

He keu keia o na la kuehu lepo nui wale o ke kaona nei, i ka hao mai a ka makani o ka Ipu-makani a Laamaomao, ke hele la a hiki ole i na maka ke kaakaa pono ae.

Ma keia Poakahi ae, Maraki 21, e hoolohe ia ai kela hoopii hoonoa koho balota alii o ka mokupuni o Oahu nei, ma ke Keena Hookololokolo o ka Aha Kiekie.

O na loaa o kela Aha Mele i haawi ia ai maloko o ka luakini o Kawaiahao ma kela po Poaono aku nei, no ka pomaikai o ke Kula Hana Lima o Kauai, he $360. Aohe lilo.

Ke manao la ka Hui Kokua Mai Lepera o Ladana e hoouna mai ai i elua mau haumana Kauka i Molokai mai Ladana mai, no ka huli ana i ka mai lepera e laha nei mawaena o keia lahui.

Ua noho ka Papa Alanui o Hana ma ka 12 o keia mahina no ka noonoo ana i ka Luna Alanui o ia apana. Ua manaoia he 2,950 dala na loaa auhau alanui o loko o ia keia makahiki.

Ua ike paha oe i ka wati gula i nalowale ai ma ka Poalima iho nei, Mar. 11, a e hoolahaia aku nei hoi ma ko makou pepa o keia la? Ina ua ike oe, alaila, e hoihoi koke mai oe ma keia Keena. I pay you!

Ke hoomaka mai nei ka haha ana o ka pilikia mawaena o kakou nei i keia mau la, ka nele hana ke kumu e loaa ai ke dala a ola ka nobo ana o Honolulu nei. Oia na olelo a na kanaka e hauwalaau mai nei.

Ua hoolei puupuu ae kekahi mau kanaka Hawaii ma ka Makeke Kuai I'a ae nei o Ulakoheo i ke ahiahi Poaono nei, a i ka uwao ia ana ae e kekahi poe aia hoi ike ia aku la kekahi o laua ua puu ka lae kahi ke pohue.

"Maikai Kauai, hemolele i ka malie," oia ka leo mahalo i haawi ia ae e na poe a pau i hele aku e hoolohe i ka Aha Mele i haawi ia ai ma ka luakini o Kawaiahao ma ka po Poaono nei, no ka pomaikai o ke Kula Hanalima o Kauai.

Ma ke ahiahi o ka Poakolu nei i malama ae ae ai ka Ekalesia o Iesu Karisto no na Poe Hoano o na La Hope i Hoala Hou ia he anaina haipule i ke Akua no kona hoopakele ana mai i keia lahuikankka mai ka anai ana mai a ka mai lepera, a me he mea la e hoomau ia aku ana ia kulana pule e ia hooma na ma keia mua aku.

Mawaena o na heihei a pau i malamaia ma Honouliuli ma ka la kulaia nei, o ka heihei waapa sahi'ohi'o ma ka loko wai o Lehua Avenue ka oi loa aku o ka lealea ia, no ka mea, he hookahi haole i haule pahu iloko o ke ki'owai a pulu loa kona paa lole mailuna iho o ka waapa, a ua holo wikiwiki aku oia e poe mai ka maka aku o na kanaka. Ho! Man over boat and get La-di-dal! Ha-ha, Lehua Avenue the best!!!

Ua oi aku mamua a 2000 tiketa i pau i ka lilo o ka Hui Kashi o Oahu nei ma ka Posha nei no ke aloalo ana i na ohua i ka I'a hamau leo.

Ma ke ku ana mai a ka mokukuna Haleakala mai Hawaii mai ma ka Poakolu nei, ua lawe mai la oia mai Kona, Hawaii mai he 10 poe i loohia i ka mai hookaawale ohana.

Ua manao wale ia o ke ahiahi o keia Poalua ae ka manawa e puhi hui ai ka Bana Hawaii me ka Bana o ka mokukaua Kapalakiko ma ka Hotele Hawaii, ke paa nae ka puoa puhi ohe hou e kapili ia nei malaila.

Ua hai ia mai ia makou, he mea maa mau i na Pake o uka aku nei o Kapalama ka hoomaka ana i ka mahi ana maloko o na loi laiki ma na hora 4 ahiahi o na la Sabati a pau, a pela ka wili ana i ka raiki. Aia ma Wailuakio e ike ia ai keia ano hana.

Ua hoopai ia o Mr. Keoni Poe imua o ka Aha Hoomalu o Honolulu nei no ka hewa hoihoi ole i ka hoike o na lilo koho baiota i ke Kuhina Kalaiaina, e like me ke kanawai. He $100 ka hoopai, a ua hoohalahala loa kona loio Mr. J. L. Kaulukou imua o ke Jiure.

Ma ka Poaono aku nei ua loaa he moo nona na kapuai eha (4) ka loihi ma ka uapo mokuahi Kaleponi ae nei, a ua pepehi ia a make. Ua manao wale ia ua hoea mai keia holoholona ia nei maluna mai o ka mokuahi Monowai iloko o na pena mauu.

Ua loaa mai nei i ka Papa Hoonaauao ka Buke Moolelo Hawaii i kakauia e Prof. W. D. Alekanedero ma keia ku ana mai nei a ka mokuahi Mariposa, a ke kuai ia nei ma ke keena o ka Papa Hoonaauao no ke kumukuai o $1.25 no ke kope hookahi. He buke keia ma ka olelo Beritania.

E malamaia ana kekahi ahaaina e na kejiki o Kukuluaeo a me ko luna o ka lei mokihana Mikahala ma ka Poakahi ae nei, Maraki 21, no ka hopena o ka lakou nana hapala poi e hoopau ia ana ma ia la. E naue mai e na hoa e ai a luhi ke kino i na kohi kelekele a ka Puukolu.

E malama ia ana ke koho Balota Kuikawa o Hilo Akau. Hawaii, ma ka la 13 o Aperila ae nei oia ka Poakolu. A e holo aku paha auanei ka poe oolea a me ka poe ikaika a makou i hoomahui aku ai mamua aku nei, me akahi kahuna Hawaii. E ike ia no ka olelo hoolaha a ke Kuhina Kalaiaina ma ko makou pepa o keia la.

Ua haalele mai la i keia ola ana o Mrs. Carlone K. Bolster, ka wahine kane make a A. S. Bolster, ma ka auina la o ka Poaha nei, ma kona wahi noho ma Alanui Puowaina. Ua haalele iho oia ma keia aoao o ka honua he mau keiki lehulehu, oia o Martha, Bella, Willie, Henry, Minie, John a me James H. Bolster.

He pi-pi-wai ka hana nui a na wahine, a me na kane o Kamanuwai ae nei i keia mau la, he paani hoopau molowa a hoanuanu ili keia e hana ia nei. Ua koho ia na koa o kela a me keia aoao i ka wa e hoomaka ai ka paani ana, a na ka lanakila o kekahi aoao e hoopau i ka paani ana. E malama ana lakou he papaaina hoolauiea no keia paani lealea ana ma keia mua koke iho.

I ke ku ana mai o ka mokuahi Lehua ma ka auina la o ka Poalua nei, ua loaa mai ka lono e hoike ana no ka loaa ana i kona mau kela elua ka poino ma Honomu, Hawaii. I ka manawa a ka waapa e hoohikihiki ana i ka ukana no ka uwapo, aia hoi, ua huli pu ae la ka waapa me ka piha ukana i kekahi mau nalu i po'i iho maluna o ka waapa, a pau iho la na kela elima i ka palahuli ilalo me ka ukana. He ekolu mau kela i pae iuka me ke ola kino maikai, a o ka ha o na kela, oia o Kale Hanaike, ua ha'i ae la kona u-ha hema malalo iho o ke kuli, aka ua pae oia i uka mamuli o kona kokua ia ana. O ka lima o ke kanaka, oia o Auwai, ua make loa oia, aole hoi i ike hou ia. A o Hanaike hoi, ua hoihoi ia mai i Honolulu nei no ka lapaau ia ana, aka, ua make loa iho la no oia. Ua malama ia kona huakai hoolewa e na iuina a pau o ka moku, ma ka hora 8 kakahiaka o kahi la ae.

Ma ka auina la Poakolu nei i hoolohe ia ai ke noi a ka Makua Leonoro imua o ka Lunakanawai Kiekie, no ka booko ana i ka palapala kauoha hope loa a Epikopo Haremano i make. A ua apono ka ka Aha i ka palapala kauoha, a ua hoopuka ia ka palapala hooko kauoha i a Leonoro, Kelemeneke, Evrard a me Kulekana.

Ma ka Poakahi nei i hookuu ia mai ai he heluna pake lehulehu mai Kahakaualana mai, he 235 paha ko lakou nui, a he 63 paha o lakou aole e ae ia ana e noho ianei, a me he mea la ua loaa mai ko lakou mau palapala ae holo no onei nei mai kekahi poe mai i noho mua ia nei. He poe pake malihini keia.

Ua hoopii ia o Isaaka Kahilina o Hanalei imua o ka Aha Hookololokolo o ia Apana, a ua hoopai ia oia he $100. Pela no hoi o E. L. Kauai o Waimea, a me A. K. Mika me W. A. Kiha o Koloa, pela no hoi o A. P. Kalaukoa. Ua hoopii pu ia no hoi o Aug. Drier ke ahi o ua mokupuni la, no ka hewa hoihoi ole i ka hoike o na lilo koho balota i ke Keena Kalaiaina, e like me ko ka poe mua.

HE MANAO NO KE ALII AHAOLELO D. W. PUA I KA NUPEPA KA LEO.

Ma ka auina la Poakolu nei, ua hoea mai la ke Alii Ahaolelo Pua o Oahu nei, a ua hoike mai la imua o makou i kona manao pane i ka nupepa *Ka Leo* no na olelo a ia pepa e pili ana no na dala he 3,000 o ka Hui Kalepa Hawaii i waihoia mai ai ma kona lima e Mr. W. H. Kamaki ma kona wa i haalele iho ai i ka noho luna nui ana no ua hui la. A penei ka ke Alii Pua hoike:

Ma ka malama o Aperila 1890, kohoia au i luna nui no ka Hui Kalepa Hawaii ma kahi o Wiliama Kamaki i waiho mai, o Aberahama Fernandez ka puuku a o Wm. Holt, ka hope luna nui. Ma ka wa i waiho mai ai o Wiliama Kamaki i ka hana, aole oia i waiho mai ma ko'u lima he $3,000, e like me ka *Ka Leo* e hoike mai nei. He oiaio, he koena dala io no ko ka Hui ia wa a Wiliama Kamaki i waiho mai ai i ka hana, a o ua koena dala 'la aia maloko o ka Banako Hale Leta. He mau la mahope koke iho o ko'u noho ana aku, ua hoea mai la na bila kikoo aie a Bila Kamaki i hana ai ma ka inoa o ka hui, a ke ole au e kuhihewa o ka huina o keia mau bila aie a pau ua hiki aku i ka $1,400 a oi; alaila, kauoha ia o Aberahama Fernandez e kii i ke dala i ka Banako Hale Leta no ka hookaa ana i keia aie o ka hui. I ke kii ana o Aberahama Fernandez i ke dala i ka Hale Banako, ua hai ia mai la he $1,600 a oi e waiho ana malaila ia wa, aole he $3,000. Ua kauoha au ia Aberahama e hookaa i ka aie o ka hui a pau, me ka manao o ke pai wale no la keia a ka hui e auamo ai, eia ka auanei he nui aku ka aie i hana ia, aole i kana mai, manoanoa ua mea he bila aie. Hookahi no o'u mahina o ko'u noho lawelawe ana ma ka hui no kahi uku he $10 no ka mahina, mamuli o ka oluolu o ka Papa Hooko o ka Hui Kalepa, aole hoi mamuli o ko'u koi ana aku, aole ko'u he uku kiekie o $100 no ka mahina e like me ko Bila Kamaki. O keia na mea oiaio e pili ana no keia mau dala hapa makani he $3,000 a *Ka Leo* e hoike imi-hala nei. Hookahi ponoi o'u malama i malama ai i ka hana a hilo ia Keoni Kolopana ka noho luna nui ana no ka hui.

"Ke pane mai nei ka lunahoopono o *Ka Leo* ia'u, i na mea mawaho ae o ka'u i pane pololei aku ai iaia, oia kona kapa ana mai ia'u, he puni koko, he makemake kalua i ka Moiwahine a e ai maka i ka Ilamuku. O ka'u keia i hoole aku ai imua o ua lunahooponopono la a imua no hoi o ke akea, aka, he okoa kana mea e hapala mai nei maluna o'u. He oiaio o Buki ka mea nana i hooikaika o W. H. Kamaki e lilo i Luna Alanui, a ua kue no au iaia, no ko'u ike maka i kana mau hana ma ka Hui Kalepa Hawaii, aole paha owau wale no, aka, he nui na poe e ae i kue iaia.

"He oiaio ua hooikaika au ia Aberahama Fernandez i hoa no ka Papa Alanui, aole au i hoole ia mea, a ua kakoo ia ka'u mau hooikaika ana e kona kulana kuokoa e lawelawe nei i ka hana ma ke ano he hoa no ka Papa, a heaha ko'u hewa ma ia kokua ana? A o Aberahama Fernandez anei ka mea nana na olelo e like me keia, "A eia nae o John Sam, D. W. Pua, Pamawaho, Wilikoki, ke pee nei * * * * E na makamaka, ka poe e liki nei e inu i ke koko, e kalua i ka Moiwahine, a e ai maka i ka Ilamuku, ke kumu nui o ko'u pane ana?"

NA AINA MAMAO.

Ma ke ku ana mai o ka mokuahi Oceanic mai Kina a me Iapana mai i ka Poakahi nei, i loaa mai ai kekahi mau mea hou e pili ana i kela mau haunaele kipi ma kekahi mau okana o ia aina a makou hoi i hoike mua aku ai i ka lono.

NO KINA.

Ua hoike ia, aole i like ka nui a me ka ikaika o ke kulana o ka poai kipi e like me na mea i lohe mua ia. O ke kumu i ulu ae ai ia manao, mamuli no ia o ka maka'u a me ka hopohopo wale o ka poai o ke alo alii. Ua kuko hewa lakou a oi wale aku mamua o ka mea oiaio i ka ikaika o ka aoao kipi, a i ka manawa i hoomaopopo ia ai, ua ike ia aohe oiaio o ia mau mea a lakou i kuko ai.

O na alii o kela mau okana aina, ua pau mai nei i ka hopu ia a lawe ia ma ke kulanakauhale alii o Pekina, a ua hoopaahao ia maloko o ka halepaahao. O ke kumu oia keia: Ua makemake ke alihikaua e lawe i na poo o na poe kipi i Pekina, i ike mai ai ka Emepera a haawi mai i na mahalo iaia, aka, ua makemake ole kela mau alii ia hana a ke alihikaua. no ka mea, mamuli lilo na manao maikai o ka Emepera iaia a haule hoi laua, nolaila, ua kue laua i kela manao o ua alihikaua nei, a o ua hopena iho la ia o ka hopu ia a hoopaahaoia, me ka manao wale ia e oki ia ana ko laua mau poo.

NO IAPANA.

Ma ke ahiaha Poaono, Feb. 13 i hala, ua hana ia kekahi hana pepehi kanaka ma Iokahama, Iapana. Oiai kekahi keonimana hanohano i piha mahalo ia e holo ana maluna o kona me kekahi makamaka, aia hoi, ua ki ia mai la oia me ka pu panapana e Lutanela J. H. Hetherington o ka manuwa Amerika Marion. He ekolu manawa ona i ki ia mai ai, o ka poka mua, ua ha la lihi ae la ma ka poohiwi o kona hoa, o ka lua o ka poka, ua hala loa maluna, a i ke kolu o ka poka, ua ku mai la ma ka iwi aoao o kona kikala, holo ae la mamua a kapoo aku la iloko o ka opu. He mau hora wale no kona waiho ana iloko o ka ehaeha mahope iho a make loa iho la ola.

Ua manao wale ia no, o ke kumu o keia hana limakoko, mamuli no ia o ka lili o ka lutanela i ke kanaka ana i ki aku la i ka pu a make, no ke ano makaleho i kana wahine.

Iloko o ka manawa o ua kanaka la i aneane ai e make, ua kakau aku la ia he leta i ka Adimarala o na moku kaua Amerika ma ia wahi, e noi aku ana e hana ia na mea a pau me ka oluolu a me ka mama maluna o ka mea nana oia i ki pu. Ua pane mai la nae ka Adimarala i kona minamina no ka hiki ole ke hoihoi hou mai a hoopau wale ae i ka hewa i hana ia.

FARANI.

HAALELE KA AHA KUHINA O FARANI.

Parisa Feberuari 18—Ua hoihoi aku ka Aha Kuhina holookoa o Farani i ko lakou mau hookohu ia Peresidena Carnot o ka Rebupalika o Farani. O ke kumu o ka haalele ana o ka Aha Kuhina i ko lakou mau noho no ka mea ia e pili ana i na hana a ka Hale o na Lunamakaainana me ka bila kanawai e pili ana i na ahahui. Ua manaoia he bila kanawai keia a ka Aha Kuhina e kue ana i ka Hoomana Katolika Roma, aka, ua hoole nae ke Kuhina Nui oia o Freycinet ia mea, a ua hoole pu no hoi oia, aole ia he bila kanawai e hookaawale ana i ka Ekalesia mai ke Aupuni aku, a ua kamailio oia i keia mau olelo: "He mea kanalua ole, e hiki mai ana ka la e kahea ia mai ai kakou e launa kukakuka olelo pu aku me ka Vatikana [ke Aloalii o ka Pope] ma na ninau pili hoomana. Malia nae paha e hooholo mai ana kekahi hapa o na Kahuna ma ke komo ana mai ma ke alahele e hoikeia aku ana imua o lakou. aka, na ke koho balota akea nae e kaupaona mawaena o na alahele elua."

Mahope iho o na kukai kamailio ana mawaena o na hoa o ka Hale, ua nonoi mai la kekahi hoa, nona ka inoa o Boisserin e kauohaia ka Aha Kuhina e hoomau aku i ka lakou kumuhana ma ke alahele Repubalika, ua ae ke Kuhina Nui i keia noi, aka, ma ka ninauia ana, ua hoole ia ke noi. He 304 ma ka hoole a he 202 ma ka ae. Ma keia i ike ai ka Aha Kuhina i ko lakou haule ana, a haalele aku la lakou.

KA WI MA RUSIA.

Sana Peteroboro, Feberuari 20—Ke hoolaha nei ke Komite Hoola Wi a ka Emepera Wahine, e like me na mea i hoikeia mai e kona mau luna lebulehu ma kela a ma keia wahi i paholaia e ka wi. Ua hoike mai kekahi o ia mau luna, oia hoi ka mea i hele aku i kekahi apana aina nona ka inoa o Veroness, ua oi aku mamua o 10,000 wahine ma ia wahi ua nele a ua ilihune, oiai ua pau ko lakou mau lako a pau i ke kuai ia i mea e loaa ai ka ai.

Vienna, Feberuari 20—Ua laulaha ae ka lono maanei, o ka hapanui o ka huita a me ke kulina i kuai ia iho nei e ke Aupuni o Rusia, no ka pono o ka poe i nele i ka ai, ua hoahuia ae la iloko o na hale papaa o ke Aupuni no ka wa kaua e hoea mai ana.

WI MA HUNEGARIA.

Ladana, Feb. 29—Ua pahola ae ka wi ma Hunegaria Akau, a he 20,000 ka nui o na kanaka o ka mahele aina o Arya ke noho la me ka pilikia nui i like aku me ka pilikia ma Rusia. Aole ke Aupuni e kokua ana i keia poe, oiai he lahui okoa no lakou.

NA POE NELE HANA MA AUSETURIA.

Viena, Feb. 29—Akahi no a ae aku nei na poo aupuni maloko nei o ke kulanakauhale, i na komite o ka poe Socialite e hoolaha aku i ka lakou mau leo noi no na kokua ana a ka lehulehu no na poe i hoonele ia i ka hana. Ua manao ia he 5000 poe humu kamaa i nele i ka hana, 3000 poe kamana, 1500 poe hana metala, 7000 poe hana pohaku, a he 2300 poe paahana e ae. Mamuli hoi o ka holo ana o ke kanawai a McKinley ma Amerika Huipuia, ua hoonele ia he 120 poe luu momi i ka hana ole.

KA MAKE A KA POLOLI.

Viena, Maraki 1—Ua nui ka pilikia i ikeia ma kahi haawi ai o ka nupepa Socialite "Volkspresse," i keia la. Ua hana ia he 8,000 mau omoomo palaoa a makaukau, eia nae he 12,000 ka nui o na kane a me na wahine i akoakoa mai. I ka haawi ia ana o ua mau popo palaoa la a hiki i ka wa i hai ia mai ai, aohe palaoa i koe, ua nele iho la kekahi poe. O ka poe keia i nele ua lele aku la lakou maluna o ka poe i loaa na popo palaoa, a, aumeume iho la me ka ikaika a me ke kohu pupule E pale mai ana hoi ka poe i loaa na popo palaoa me ka ikaika, a ma ia hakoko ana ua hoehaia he umi poe wahine.

KE ALAHELE KALAI AUPUNI A KA POPE MA FARANI.

Roma, Maraki 3.—Ua hoouna aku nei ke aloalii o ka Pope (Vatikana) i kekahi mau kuhikuhi a alakai ana i Parisa no ke kukulu ana i ka Aoao Kalaiaupuni *Conselevetiva* maloko o ka Hale Ahaolelo o Farani, ma ke ano oia ka wahaolelo o ka Vatikana, no ke kue ana aku i ka aoao kue Katolika. I ka wa i maapopo ai o keia mau mea i na luna nui o ka Vatikana ma Auseturia, Geremania, Potugala a me Sepania, ua nonoi aku lakou i ka Pope e hoakaka mai i ke kumu o kona haalele ana i kana kakoo ana i ke kumuhana no ke Aupuni Moi. Ua pane ia aku keia mau ninau a ua poe la, ma ke ano ua pili wale no keia hana a ka Pope ia Farani, aole hoi i na Aupuni Moi a pau o Europa.

LAHA NUI KA WI MA HUNEGARIA

Viena, Maraki 3.—O ka wi e laulaha la ma Arva, ka mahele aina akau o Hunegaria, ke pii mahuahua loa mai la. Nui na poe keiki liilii i make i ka pololi a nele ai hoi ma ka apana o Mansezto. Iloko o elua malama ua hoike ia ae he kanahikukumamalima poe i make i ka pololi a nele ai. O ka ai a na kanaka oia ke kulina i kupa ia me ka awili pu ana me ka ili laau, a i ole o ua kulina la me ka mauu maloo i poke ia a liilii.

HAALELE I KA NOHO ALII.

Viena, Maraki.3—Ua hoaiai ae kekahi nupepa o Auseturia nei, no kekahi wa i hala ae nei ua makemake loa ka Moi Geoki o *Helene* e haalele i ka noho alii, a i keia wa eia oia ke hana nei i na hana e ko ai kela makemake ona, mamuli o kona lawelawe ana i kekahi mau keehina hana e *kaea* ai ka lahui ia ia.

PUNUKU IA KEKAHI PAPA-PA'I MA GEREMANIA.

Berelina, Maraki 3.—O na kope a pau o ka nupepa Frank-furter Teitung o Maraki 1, ua pau i ka hopu ia e ke aupuni no ka hewa kipi. O ke kumu o keia hopu ia ana, mamuli ia o kekahi manao o ua pepa la e pili ana i ka haiolele a ka Emepera ma Bradenburg, o ke poo o ua manao la, "Na Huaolelo Alii."

Ua hoopii pu ia no hoi ka nupepa Gazeta o Cologne no kona hoike ana ae i kona manao mamina a ehaeha i ka ike ana ua paluhe wale na ano maikai o ka Emepera mamuli o na hana lalau wale ana o hana nei i keia mau la, a e koi ana hoi ua nupepa la i ka lahui e hui lokahi a e kipaku i na poe na lakou e ao hewa nei i ka Emepera mailoko aku o na oihana, a i mea hoi e ike ai ua Emepera la i ko ka lahui manao.

HAWAII HOLOMUA

HONOLULU : MARAKI 19, 1892.

HE MOOLELO KAAO

—NO—

KENETE!

KE KOA OPIOPIO WIWOOLE

MOKUNA XXXVIII.

Huli hoi no ka Pakaua o Makalapina—Ka Manaolana Poho no na Pomaikai Holomua o ke Au o ka Manawa—Kulanalana a haalulu na kuli o ke Kolohe iloko o na Kamaa Buti, no ka hoopai o ka poino.

Hai mai la ua kanaka nei ia nei me ka olelo ana mai, "aia ko'u haku iloko o ka hale o ka wahine kahi i noho ai, nolaila, mai hele aku oe."

Aka, hele wikiwiki aku la no o Eugino me ka nana ole mai i hope, aloila, puhi ae la ke kanaka malihini i kana o-le, o ka wa no ia i puka mai ai kekahi kanaka opio i kahiko ia a nani mailoko mai o ka hale a holo aku la ma ke kala, a i kona hoea ana aku no kahi a ke kanaka malihini e ku mai ana me ka lio, ua kau ae la oia a holo aku la laua me ke kuupau ana i ka ikaika hooiee o ko laua mau lio.

Hele loa aku la o Eugino a wehe aku la i ka puka o ka hale, aia hoi, ua paa i ke ki ia mai maloko, nolaila, kikeke aku la keia, aka, olelo mai la ka wahine maloko e hele keia ma kahi e, aole ona hoihoi e ike hou ia ianei, hilahila iho la o Eugino i keia mau olelo a ka wahine, o kona ku ae la no ia a hoi aku la.

Hoi aku la o Eugino a hoike aku la i na mea a pau ana i ike ai ia Iganatio, alaila, olelo mai la o Iganatio iaia, a kekahi la ae alaila laua hele e ike maka i na mea a pau i hanaia ai ma kahi o ka wahine i noho ai.

I ka hoea ana mai o ua la ala kauoha mai la o Iganatio ia'u e hana au i kekahi lio a e hahai aku ia laua o Fugino no ka hale o ka wahine i noho ai.

Owau o Bonepate, ua ae aku la au i keia mau olelo, ua hele aku la au e hana i lio no'u, a oia no hoi kekahi o na lio maikai loa o loko o ka pakaua moneka, a he lio holo no hoi, a i ka paa ana, o ko makou hele aku la no ia.

Kauoha mai la o Iganatio ia'u, e hele au noluna o kekahi kiekiena, a malaila au e nana ai i na kanaka malihini i ko laua holo mai, a e hahai aku au ma na wahi a pau a laua e hele ai, oiai hoi o Eugino e hele ana mamua no kahi e halawai aku ai me ua mau kanaka la.

Hele aku la makou a kokoke i na hale nei o ke wahine. ike mai la ke kanaka e paa ana i ka lio, o kona wa no ia i puhi ae ai i kana o-le a wawalo ae la kona kani ma o a maanei.

I ka lohe ana mai o kona haku e noho ana iloko o ka hale o ka wahine, ua puka mai la oia me ka wahine a kau aku la maluna o ka lio a ke kanaka malihini e paa ana, a holo aku la, a o Eugino hoi, ua alualu koke aku la oia mahope o lakou me ka hookaulua ole, me ke puhi pu ana ae i kana o-le a wawalo ae la kona kani kupinai ana ma o a maanei, me he mau hooho ana la o ka leo weliweli o na holoholona hihiu.

No'u iho, ua hao koke ae la au i na kui kepa ma na opi o ko'u lio, a o ka wa no ia o ua lio nei o'u i holo aku ai me ka hooponopono ole. me ka anapau ana o kona pauku kino ma o a maanei.

Eia au ke holo nei mahope o na kanaka malihini me ka hookokoke mau ana i na manawa a pau, aka, iloko o ka manawa pokole, ua pouli pu ae la kuu maka no ka nui o ka holo o ka lio, poniniu ae la kuu poo a nalowale aku la ko'u mau noonoo a pau, alaila, haule aku la au mai luna aku o ka lio a waiho oni ole iho la iluna o ka honua.

I ko'u pahola ana ae mailoko mai o keia poino, ike ae la au ia Iganatio e lomi ana ma ko'u mau wahi palapu, ua ninau aku la au iaia no Eugino, ua hai mai la oia ia'u ua hahai aku oia mahope o na kanaka a me ka wahine.

Kakali aku la maua iaia o kona hoi mai, a liuliu wale i ka wa a ka la e ano aku ana i ke ahiahi, hoi aku la maua i ka pakaua.

I kekahi kakahiaka ae, ua hoouna ia aku la na moneka o ka pakaua moneka no ka hele ana e imi ia Eugino, no ka mea, aole oia i hoi iki mai.

I keia hele huli ana o na moneka i ko lakou hoaloha nalowale, loaa aku la kona kino make i kekahi mau moneka, a holhoi ia mai la no ka pakaua.

I ka lohe ana o na mea a pau i keia hopena o ke kaumaha no ka make ana o Eugino, ua pilihua loa ia ko lakou naau, a ua nui ko lakou pahaohao no ka hiki ana ia Eugino ke hoike mua mai i kona make ana.

Ua i'a-loa ia iho la ke kino puanuanu o Eugino me ka lu ia ana me na mea ala, oia ka mura a me ka libano.

Mahope iho o ka i'a-loa ia ana o kona kino puanuanu, ua lawe ia aku la a kanu ia iho la ma kahi o na heana o ka poe make maloko o ka pakaua, me ke kukulu ia ana o kekahi kia hoomanao pohaku mabala keokeo—he hoike aloha no kona make ana. Aka, mawaena o na hoaloha a pau o Eugino i loohia ia e na haawina o ka luuluu a me ka paumako no kona hala ana, o ka oi loa aku o ka mea i hoeaeha ia mai, a i kulu kahi iho kona mau waimaka nona, oia no o Iganatio kona hoaloha pilipaa o ka noho kino ana ma keia ao, ua uwe aku oia iaia i kela a me keia manawa me ka hokii ana i ka ai no kekahi mau la, a ua nui ka pilihua o kona naau, ua maalo mau aku oia malalo o ka umalu o kela kia hoomanao a hoolei aku la he mau hua pule no kona hoaloha i na cheu laahia o ke aloha puni ole o ka Makua Lani.

"Ano, e na hoaloha." wahi a Bonopate i pane mai ai, "o ka hopena keia o ka moolelo e pili ana mawaena o keia mau hoaloha elua, oia o Iganatio a me Eugino."

Ua nui ka mahalo o na mea a pau o loko o ke anaina i ko lakou lohe ana i keia mea huna e pili ana ia Iganatio ma, a o kekahi poe o lakou, ua uwe maoli no i ke aloha, a pela paha i kinikohu ai keia mau wahi lalani hooheno:

"O ka peku mai a ke aloha
Ua like ia me ka inika a ka ipo
Ua eha, aka, ua makemake ia
Ua aloha hoi au e noho nei."

MOKUNA XXXIX.

Ka halepaahao o ke aloha ole—Ke Pio me ka naau hoopono—Ka hilinai ana me ka naau pololei ke Ki e hemo ai na panihao paakiki.

O ka halepaahao i hoopaa ia ai ke opio Kenete, oia kekahi o na wahi paa loa e hiki ole ai i ka mana o ka manao o ke kanaka ikaika ke uilani ae me ka manao e holo malu, aole no hoi e hiki i ka mana o kekahi mea e ae ke hoohemo ae iaia, aka, koe wale iho ko ka Makua Lani ahonui mai, ka mea iaia na pono a pau.

Iaia e noho ana iloko o keia rumi pouli, noonoo iho la oia aohe mana e hiki ke hoopakele ae iaia mailoko mai o ka hoopai a na jiure i kau mai ai, aka, o ke Akua wale no ka mea hiki ke hoopakele aku i kela a me keia mea i hoounaia e make mainoino, a e hoopakele pu aku hoi ia Kenete mai ka make ana maluna o ka amana.

Ma keia mau manao i uluhia iho i ka naau o Kenete, ua like ia me kekahi mea kaumaha e hehi iho ana maluna o kona puuwai, a me he mea la, eia kona kino opiopio ke hoolewa ia nei no ka luakupapau, aka, ua hoao aku la oia e hooikaika i kona mau manao ma ka hilinai ana maluna o ke Akua.

I ka hora 7 o ke ahiahi, komo aku la o Iganatio iloko o ka halepaahao e halawai pu ai me Kenete no ke kuka pu ana me ia ma kekahi kumuhana e pili ana no kona make, oiai he elima wale no ona hora i koe, alaila, halawai pu aku oia me kela hopena weliweli.

I ke komo ana aku o Iganatio, ike aku la oia aole i hoopaa ia ko Kenete mau lima a me na wawae i ka hao, aka, e ku ana nae he mau koa ma kona ipuka.

E a ana he wahi ipukukui uuku maluna o ke pakaukau, a e waiho ana he wahi omoomo palaoa me ke kiaha wai.

Ia wa ninau aku la o Iganatio ia Kenete:

"Ua makaukau anei oe no ka make?"

"Ae, e ka makua hemolele," wahi a Kenete.

"Ua makaukau au no ka make e kuu makua," wahi a Kenete i pane mai ai a hoomau mai la, "aka nae, e like me ka make ana o ke kanaka Karistiano oiaio, pela au e make ai."

"E kuu keiki," wahi a ke kahunapule, "e hoomakaukau oe no ka mihi ana i kou mau hewa a pau, i loaa ai ia oe ke kalaia ana."

Alaila, pane aku la o Kenete, "E kuu makua, aohe a'u mea i hana hewa ai e hiki ai ia'u ke mihi aku ia oe, no ka mea, aole loa au i nana aku i kona mau aoao a lawelawe aku ko'u mau manao."

Nana mai la o Iganatio i ko Kenete mau heleheleua no kekahi manawa loihi a pane mai la:

"E kuu keiki—aia hoi ua hai mai ka hiohiona e kou mau helehelena ia'u me ka maikai, a ua hiki hoi ia'u ke paulele aku i kou hewa, a he opio loa no oe i hiki ole ke manaoia aku ua lawelawe i na hana karaima, a nolaila, ua ano kanalua au no kou hoopai ia.

"A—e kuu keiki, e leha iho i ka mole o kou puuwai, a e imi aku hoi iloko o na keena pouliuli o kou naau, ina e loaa ana he mau mamala hewa kekahi i koe iho me ka muimuia ana iloko ou, alaila, e makaukau oe no ka mihi i loaa ia oe ke kala ia ana.

"He hookahi o'u hora i ae ia ai e noho pu me oe, a iloko o ia munawa, ua makemake au e hai mai oe i ke kulana o kou manao no ka halawai pu ana me ka make a me ke kala ia ana mai o na lani."

"Alaila," wahi hou ana i pane mai ai, "mahope aku oia manawa, e hookuu aku ana au i ke koena aku i koe o kou mau hora o ke ola ana, no na poe hoaloha e hele mai ana e ike hope loa ia oe.

A ma ka hora 10 aku, e lawe ia ai oe noloko o ka rumi pule, a he hookahi hora ou e noho ai malaila no ka hoomakaukau ana i kou uhane no ka hele ana aku ma kela ao."

"Ina pela," wahi a Kenete, "ua hoano okoa ia ka paha a ka hora 11 au e lawe ia ai no ka'u huakai i ka amana?"

"Ae, e kuu keiki," wahi a Iganatio i pane mai ai me ke kaumaha o kona naau, "ua makemake ia kou hiki ana aku no ka amana mamua ae o ka hora 12, kahi hoi i manaoia no na poe hana hewa a pau."

NA PALAPALA.

[Malalo o keia poo e hoopuka mau aku ai makou i na palapala a na makamaka e hoouna mai ana i o makou nei. Aole nae maluna o makou na hewa a me na kinaanaa o ia mau palapala. A ma ko makou ano he wahaolelo kuokoa no ka lahui, ke hookuu akea nei makou i kekahi wahi o ka makou nupepa no na manao o ka lehulehu. Koe nae ma na manao hakukole wale a pilikino paha, na makou e noonoo ke kupono ke hookomo ma ko makou pepa a me ke kupono ole. E hoouna mai i na manao me na inoa ponoi o na poe na lakou ia mau manao, a aole no hoi makou e hoike aku ia mau inoa, ke makemake ia e hana pela.]

IMUA O KA LEHULEHU.

Ma ka nupepa Ka Leo o ka Lahui o ka Poalima aku nei, Maraki 11, 1892, i ike iho ai au ma kekahi o kona mau kolamu heluhelu e i ana penei: "Na ka Aha Kiekie i hoopuka ka palapala hopu no kekahi Baneko Che-fa." Ke hoole nei au aole i pololei keia, o ka pololei a me ka oiaio, penei no ia:

Ua hoopuka ia keia palapala hopu mai ke Keena mai o ka Hope Ilamuku, a i hooiaio pu ia mai hoi e kekahi o na Hope Ilamuku a me ke kakauinoa pu ana mai o ka Lunakanawai Hoomalu mamuli o ko'u hoohiki ana imua ona.

No ka oiaio o keia, ke kakau nei au i ko'u inoa.

WM. KAMANA.

Kapena o ka Wati 3.

Honolulu, Mar. 14, 1892.

AOLE OIAIO.

Oiai ua hoohala ia ae maloko o ka nupepa puka la HAWAII HOLOMUA o ka la 10 o keia malama, a me ka nupepa puka pule o ka la 12 nei, kekahi hoolaha e pili ana no kekahi wahine haalele i ka bebe, a maloko o ua hoolaha 'la e olelo ana he wahine keia na kekahi kupakako o kekahi hale hana hao o Honolulu nei, e noho ana ma Kaholoakeahole: Nolaila, owau o ka mea nona ka inoa malalo iho nei, ke hoike aku nei au me ka oiaio, o na mea a pau i hoolaha ia ai maloko o kela mau nupepa e kekahi o ko maua mau enemi, ke hoike aku nei au me ka pololei, aohe oiaio o kela hoolaha.

Owau no me ka oiaio.

KAMAKA KAILIULI.

Kaholoakeahole, Maraki 12, 1892.

HE POMAIKAI I LOAA I NA APANA I KOHO IHO NEI I KAHI MAU LALA O KA HUI LIBERALA I MAU LUNAMAKAAINANA.

Ma ka la Sabati iho nei, ua hoolilo ae ka Hon. o Waialua, a me Koolauloa. a me kona mau hoa Hon. o ka apana elua o Honolulu a me Hon. o ka apana elima i ka la Sabati i la lawaia no ua mau Hon. nei o ka aoao Liberala, a i la ki-ki-maka hoi no ua poe nei. Ua hana ia keia mau hana ma ka aekai o Kaluahole, ua ana ole ko lakou nei mau lealea i na la eono, a na ka lahui e ike mai i ka pono o keia mau hana a keia mau Hon. i papahi ia aku i ka hanohano e ka lahui, a oia ka ka mea kakau e hoi ke aku nei i kela poo manao maluna ae. He pomaikai nui i loaa i na apana i koho iho nei i keia mau lunamakaainana.

Kou oiaio,

D. W. KANOELEHUA.

HE MEA PONO ANEI E HANA IA?

(Hoomau ia aku ana)

Aole anei he mea pono e hapai ia mai ka noonoo hou ana i ka laikini opiuma, he mea oiaio e komo mai ana no ka hapanui o ka Hale e kulai i kela bila, no ka pomaikai o kekahi poe kakaikahi wale no-a o kahi i kohu loa ai, ke hui pu ae me ke kanikau a kapili mea ai ma, he mea oiaio o keia kekahi o na makalua nui nana e ume nui nei ka huina o ka puu dala e emi ole iho ai malalo o $150,000 dala no ka pomaikai o ke aupuni; a o ua huina nei, oia keia e hookomo ia nei iloko o ka pakeke o ka poe haiha kanawai a hoopae malu a lakou nei e komo pu mai nei iloko oia ma kalua.—E hoolimaima wale no ke aupuni i mau tausani me ka manao e loaa ka mole o keia nalo meli, ao le e loaa, o kamalii wale no onehinei ka oukou e hnai ae, a o na ulu i hele a paki-kepau, puu ka hua, a ke ike nui mai la no anei oukou ia mea?——

Aole anei he mea pono e hooponopono hou ia ka mea e pili ana i na laikini kuai rama liilii ma na apana mawaho aku o na laikini e ku nei i keia wa, aole no ka loaa ole i keia wa, aka o keia wale no, o ke kulana o kekahi mau apana e noho mai nei, he uuku iho ko lakou heluna kanaka ma ka avelikeana, i ahona wale no ma na huina hana o na mahiko. He mea oiaio, aole hiki ke iawe mai a hookau ae ia Wailuku me ka papa o Hana, o Hilo kaona, me kekahi mau apana e ae oia mokupuni, e auamo hoi i ka puu dala mahuahua malalo o ka laikini e ku nei i keia wa; nolai la ua manao keia makapeni, ina paha ma keia auo, he $200 laikini no no wai mama (Bia-Waina) a he $500 no ka laikini piha—ua ma nao au ina o keia ka hua-helu, aole au e manao e emi iho malalo o 100 laikini o ka la mua e hooholo ia ai o keia laikini, aole ma ke ano e kaupalena i ka nui iloko o kela a me keia apana, e waiho e like me ka makemake o kela a me keia, aka e aho keia e loaa ana i ke aupuni he pomaikai mamua o ka ae ana aku i ka poe haihai kanawai e noho lanakila mai ma keia ano.

I hoike no ka oiaio o keia, e puana like mai ana anei oukou he ma'i ahulau keia ma na apana a pau. Ke noho mana nei ke 99 oia poe iloko o ka 100 maluna o na L. Ap. o na apana like ole i hui pu ia hoi ma ke ano he noho mana na mahiko a me ka mana o ka poe lae oo-maluna o na wahi luna aupuni o kakou, aohe e komo aku iloko oia mau pohai e hooko ai, aole anei o keia ka pololei?—He mea oiaio, ke o-pa ia nei ka mana hookolokolo a me ka mana hooko e keia poai. Malalo no ia o ka pilihua a me ka maka'u o lawe ia kahi papaa palena, o keia ae la ka mea oiaio, aole anei o keia ka laau lapaau e loaa ai he pono kaulike i ka lehulehu a me ke aupuni, a malia o ka nui o na laikini iloko o ka apana, e hoao ana lakou e o-pa i ka poe kuai liilii i kokua ia hoi e na lima kokua o ke aupuni, pehea keia?——

Aole anei e pono e laikini ia na hale kela lole o na ano a pau; e i mai paha auanei oukou, e pii anei na paa lole o kakou, he kuhihewa ia mau noonoo ana o kakou, he mea oiaio, ke komo ae iloko o na hale o S. Roth—a me kekahi poe e ae, e manao no oe ke ku nei lakou malalo o kekahi puu dala mahuahua, ke ohi nei oia i ka puu dala mahuahua i oi pa-haneri aku imua o kekahi mau hale kuai nona ke kumu waiwai he 600 1000—a o ka mea kupanaha loa, ke uku nei na hale kuai i na laikini, ma na apana kuaaina he mau heluna o na haneri o na hale kela pake e noho ana he 2, 3, 4, mau pake mai ka hora 5 a. m. a ka hora 9 p. m. a pela no ke taona iho o Honolulu, a o keia kekahi kumu pilikia nui i na hale kuai liilii ma na apana kuaaina, a he holomoku nui ke dala i keia poe me ka pomaikai ole o ke aupuni. Ano, e hana i kanawai a e laikini iho ia lakou he $51 o ka makahiki, oiai ke aupuni ke uwe mai nei i ka hune malalo o keia kanawai a McKinly—pehea keia?——

Aole anei he mea pono e hooponopono hou ia keia kanawai papa Alanui?—a me ko lakou kohoia ana e ka lehulehu, o keia wale no, ma kahi o ke koho ina Luna Alanui—he mea oiaio, ina ka mana piha malalo o keia kanaka i kona manawa i hooeohu ia ai, ke kii ana i ke dala, malama i na buke, a me na mea a pau e pili ana ia apana hana, a e hoopaa pu hoi oia malalo o ka bona. O ka mea pohihihi ma na apana e like me Wailuku, & Makawao, o Maui nei, Hilo, Kohala, ko Hawaii, ua kupono maoli no ke koho ana i Luna Alanui, oiai he heluna nui o na dala Auhau Alanui e ohiia ana i ka makahiki, ake, mawaho ae o keia mau apana, mai ka $800—a ke $1500 alanui, a mailoko mai o laila, e lawe ana ka Luna Alanui, i ka uku he $50 a ke $75 dala o ka mahina, a o ka ninau, auhea iho la ko ke Alanui? A o ka lua, ina e uku ae iaia ma ke ano uku haahaa loa, a noho oia ma kela noho, e hana hoi oia i ka hana e loaa ai iaia ka uku i palua aku i kau i haawi ai, o ka ninau, heaha ka mana o ua Papa Alanui nei maluna ona?—

O ke kolu, ma na apana kuaaina, aole no he mea hiki ke olelo ae e lawa ke dala a hala ka makahiki, koe wale no a hoea mai na pilikia i maopopo le'a, alaila, hoohana aku i kulike no hoi me ka nui o na wahi dala Alanui o ia Apana, a o keia hoi. e hoolei mau ana ka. ka Luna Alanui i kela mahina, a me keia mahina—he pono no paha, ma kekahi ano, ina he mea hiki ke hooko pololei ia ka haawina a ka Ahaolelo i hooholo ai no na alahaka a me alanui iloko o kela a me keia elua makahiki. Ma ko'u apana nei, ua hooholo ka Ahaolelo o 1890 he $10,000 no ka elua makahiki, he $3000—i uku ia mai, a pehea kekahi mau apana e ae?—E pono no kakou e hawi i ka noonoo akahele ana no keia ninau ano nui, oiai o ko kakou mau pomaikai nui loa ia, o ka loaa ana i mau alanui maikai no kakou.

"E puka hou aku ana no."

MAI HOAO E HELE MA KEKAHI MAU WAHI E AE E KUAI AI

MA KAHI WALE NO O

C. J. FISEL'S (PIKELA)

AOHA HAMABAGA—HE KUAI KUIO KEIA

Kalakoa maikai loa, 21 i-a no	$1 00
Leponalo, 21 i-a no	1 00
Lole huluhulu kakaulua, 10 i-a no	1 00
Na alapia eleele, la-a palau, hoemi ia a ke	25
Na lole kiliks eleele lau, hoemi ia mai ke 75 keneta no ka i-a a ka	1 00
Lilina manu nao, 7 i-a no,	1 00
Keokeo victoria, 8 i-a ma ka apa hoemi ia a.	80
Paku makika, 90 iniha ka laula he 10 i-a ma ka apa $1.65 no ka apa.	
Kakini o na wahine, 3 paa no	25
Palemai kane o luna, he 5 no	1 00

C. J. FISHEL,
O KA HALEKUAI HELU EKAHI.

Kihi o na Alanui Papu me Hotele.

NA LOLE NANI OI KELAKELA LOA O NA ANO A PAU!

—:0:—

E LOAA NO ME KE KUMUKUAI HAAHAA ME KA OLUOLU

MA KA HALEKUAI WAIPAHE O

N. S. SACHS,

HELU 104 ALANUI PAPU HONOLULU HELU 104.

HELE MAI A E KUAI I MAU PAA LOLE NO NA KEIKI A A OUKOU.

NA LOLE SATEENS eleele a wai hooluu nani paha, he 25 keneta no ka i-a hookahi.
NA LOLE KINAMU, puu a kahakaha loloa, a paa noi ka wai-hooluu, a he naikini hou loa no hoi, 6 i-a no $1.00.
KEOKEO PONGEE, o ke ano hou, 25 keneta no ka i-a.
LOLE KEOKEO, kahakaha loloa a puu hoi, he 5 i-a no $1.00.

NA WAILIULA HUALI A ME NA PAHOEHOE MALINO.

E hele mai a e nana i ka makou mau LOLE KASIMIA ELEELE a me na Kalakoa hoi a me na Lole Huluhulu. He mau lole ka makou o ke ano hou loa. o ke ano maikai loa hoi a ma na kumukuai haahaa loa.
E hooko aku makou i ka makou e kamailio ai, aohe keia he leo palau wale, oiai o ka hoopono ka makou makemake.
ELEELE Marino, la-a palua. 50 keneta no ka i-a
KASIMIA Eleele, he huluhulu a pau, la-a palua, he 75 keneta no ka i-a.
UHI o na VIRIGINE, eleele a ma na wai hooluu e ae mai ka 20 keneta a 25 keneta no ka i-a.
Ina makemake oe i lole silika, e hele mai a e nana i ka makou mau waiwai mamua o kou kuai ana ma na wahi e ae. Makepono ka makou mau kumukai no na lole silika.
Na LOLE SILIKA eleele a hooluu e ae, aohe lau, he 75 keneta no ka i-a hookahi.
Na SILIKA Eleele i miloia me kekahi mau maawe nani e ae, mai ka $1.25 a ka $1,50 no ka i-a.
Na LOLE SILIKA Keokeo aiai no ke kapa mare, mai ka $1.00 a ke $1.25 no ka i-a.
Na LOLE HULUHULU kakau loloa, he ano hou, 7 i-a no $1.00.
O ka poe a pau e kuai ana i ka makou mau lole huluhulu Kasimia, a Silika paha, e haawi wale aku ana makou i pale, i lopi a me ke pihi aohe kaki o ia mau mea.

☛He mau LAKO PALE-ILI maikai ka makou. Ua hiki no ia makou keohoikeike aku imua o oukou i na LAKO LEI-AI o na ano a pau i oi aku ka nui mamua o ko na halekuai e ae o loko nei o ke kulanakauhale ma na kumukuai haahaa loa.

☛*E nana ae i ka makou mau Papale Hulu a me Mauu o kela a me keia ano a me na Paisini.*

NA PAPALE O NA WAHINE A ME NA KEIKI, MA KE ANO HOU LOA, AIA A NA KUMUKUAI HAAHAA LOA.

He wahine hana Papale hou ka makou, a ua makaukau oia e hana i na Papale ma na ano hoonani a Pau o ke ano hou loa me ka maiau. E eleu mai a e nana i na Papale Luina hou loa, na Lipine hou, na mea hoohiluhilu hou, na hulu papale hou. Ua oi aku kou pomaikai ke kipa mai oe ia makou nei mamua o kou hele ana aku i kekahi wahi okoa e

N. S. SACHS. Helu 104 Alanui Papu.

E PONO OUKOU E HELUHELU AE I KEIA

EIA KA NANI LA!

E HELE NUI MAI!

—: KA :—

HUI LAKO HAO HAWAII

ANO i loaa mai nei ia makou na lole nunui i kupono i mau umeke poi. Aneane me ke kumukuai ole e loaa ai ia oukou.

UA WAE mai nei hoi ko makou mea kuai lako ipu-kukui ma Nu Ioka i na ipu-kukui nani loa no ko makou halekuai nei. a o keia ka oi o ka nani a makou e kuai aku nei. Ua emi no hoi ke kumukuai a makou i kau ai no keia a me keia ipu-kukui, a he mea keia e loaa ai i kela a me keia i haalele i ka noolilo ana i ka iheiho kukui i ipu-kukui nona.

MAKENA a makou ipu-hao, ua ipu kope, na ipu ti o ke ano puna ma na ano a pau, a he oi aku ka paa mamua o ka piula. I keia wa ua emi loa ke kumukuai o ia mau mea i ko na wa e ae mamua ae nei.

UA PIHA kuineki mau ko makou halekuai me na Waiwai no kela a me keia la, a no na la Kulaia no hoi.

HUI LAKO HAO HAWAII.

Alanui Papu, Honolulu.

u10-tfd